

**“Mladi za napredek Maribora 2015”
32. srečanje**

HUMANITARNOST MED MLADIMI

Sociologija

Raziskovalna naloga

PROSTOR ZA NALEPKO

Avtor: JANJA KOŠIR, MATIJA PEČNIK
Mentor: BARBARA BEDENIK
Šola: II. GIMNAZIJA MARIBOR

Maribor, februar 2015

**“Mladi za napredek Maribora 2015”
32. srečanje**

HUMANITARNOŠT MED MLADIMI

Sociologija

Raziskovalna naloga

PROSTOR ZA NALEPKO

Maribor, februar 2015

1 Splošni del raziskovalne naloge

1.1 Kazalo

1.1.1 Kazalo vsebine

1.1 Kazalo	1
1.1.1 Kazalo vsebine.....	1
1.1.2 Kazalo grafov	3
1.1.3 Kazalo slik.....	3
1.2 Povzetek	4
1.3 Zahvala	5
2.1 Uvod.....	6
2.1.1 Hipoteze.....	7
2.2 Teoretični del.....	8
2.2.1 Dan humanitarnosti.....	8
2.2.2 Slovenija skozi prostovoljstvo in humanitarizem	8
2.2.3.1 Raziskava “Velikost, obseg in vloga zasebnega neprofitnega sektorja”	10
2.2.3 Nevladne organizacije.....	14
2.2.3.1 Primer uspešnega aktivizma	18
2.2.4 Humanitarnost in Evropa.....	20
2.2.5 NVO in humanitarizem v Sloveniji	22
2.2.5.1 Rdeči križ.....	24
2.2.5.2 Amnesty International Slovenije.....	24
2.2.5.3 Karitas.....	26
2.2.5.4 Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS).....	27
2.2.5.5 Slovenska filantropija	28
2.2.6 Aktivizem mladih v Sloveniji	30
2.2.6 NVO in humanitarizem v Ugandi	32
2.2.6.1 Gulu walk.....	32
2.2.6.2 DENIVA	32
2.2.6.3 AidChild	33

2.2.6.4 Aids Information centre	34
2.2.7 Šolski sistem v Ugandi	35
2.3 Metodologija	39
2.3.1 Metode	39
2.3.2 Vzorčenje	39
2.3.2.1 Vzorec v Ugandi	39
2.3.2.2 Vzorec na gimnaziji	40
2.3.3 Vrednotenje metode	40
2.4 Rezultati	41
2.4.1 Vzorec v Ugandi	41
2.4.2 Analiza vzorca na gimnaziji	48
2.5 Razprava	59
2.5.1 Preverjanje hipotez	59
2.6 Zaključek	63
2.7 Viri in literatura	65
2.7.1 Literatura	65
2.7.2 Slike	68
2.8 Družbena odgovornost	69

1.1.2 Kazalo grafov

Graf 1, Vprašanje 1 Uganda.....	41
Graf 2, Vprašanje 2 Uganda.....	42
Graf 3, Vprašanje 3 Uganda.....	43
Graf 4, Vprašanje 4 Uganda.....	44
Graf 5, Vprašanje 5 Uganda.....	45
Graf 6, Vprašanje 6 Uganda.....	46
Graf 7, Vprašanje 7 Uganda.....	47
Graf 8, Vprašanje 1 Slovenija.....	48
Graf 9, Vprašanje 1b Slovenija.....	50
Graf 10, Vprašanje 2 Slovenija.....	51
Graf 11, Vprašanje 3 Slovenija.....	52
Graf 12, Vprašanje 3a Slovenija.....	53
Graf 13, Vprašanje 4 Slovenija.....	54
Graf 14, Vprašanje 5 Slovenija.....	55
Graf 15, Vprašanje 6 Slovenija.....	56
Graf 16, Vprašanje 9a Slovenija.....	58

1.1.3 Kazalo slik

Slika 1, Dan humanitarnosti	8
Slika 2, humanitarna akcija zbiranja zamaškov	10
Slika 3, Akcija "Očistimo Slovenijo"	11
Slika 4, Nevladne organizacije	14
Slika 5, Dejavnosti NVO	17
Slika 6, Evropska komisija za humanitarno pomoč in civilno pravo.....	21
Slika 7, Rdeči Križ Slovenije.....	24
Slika 8, Amnesty International.....	25
Slika 9, Slovenska Karitas.....	26
Slika 10, Zveza prijateljev mladine	28
Slika 11, Slovenska Filantropija	29
Slika 12, GULU WALK	32
Slika 13, DENIVA	33
Slika 14, AidChild Uganda.....	33
Slika 15, AIDS Informtion center	34
Slika 16, Mbarara University of Science and Technology	35
Slika 17, Trend terciarnega vpisa.....	36
Slika 18, Osnovna šola v Ugandi	37

1.2 Povzetek

Humanitarna dejavnost je moralna obveza in osnovni pokazatelj, kako pomembna je solidarnost vseh ljudi do tistih v stiski. V svetu, kjer so naravne nesreče vse pogostejše in resnejše ter kjer ljudje še vedno trpijo zaradi konfliktov, kar najbolj prizadene najrevnejše ljudi, morajo ljudje delovati skupaj in zagotoviti učinkovito dostavo pomoči žrtvam v humanitarni krizi in tako zmanjšati njihovo ranljivost. V najini raziskovalni nalogi sva raziskovala udeležbo ter ozaveščenost mladine o humanitarnih oz. prostovoljnih akcijah ter preverjala njihovo odvisnost od spola, okolja, starosti in ekonomskega položaja družine. Najino delo pa sva nekoliko popestrila s vzporednim vprašalnikom opravljenim v Ugandi. Ugotovila sva, da so mladi na najini šoli dobro ozaveščeni o humanitarnih projektih v njihovem okolju ter da se v povprečju v prostovoljstvo pogosteje vključujejo dijakinje kakor dijaki, mlajši kakor starejši, ter finančno bolje preskrbljeni od slabše preskrbljenih. Zanimivo pa je dejstvo, da okolje v katerem živijo mladi na njihovo vključenost v humanitarno dejavnost ne vpliva. Humanitarnost tako kljub odvisnosti od številnih spremenljivk ostaja pomembna vrednota družbe 21. stoletja.

1.3 Zahvala

Iskreno se zahvaljujema mentorici za usmerjanje in podporo pri izdelavi raziskovalne naloge ter za čas, ki ji ga kot mladi mamici že tako primanjkuje.

Zahvalila bi se rada tudi vsem dijakom gimnazije, ki so si vzeli čas in prijazno odgovorili na vsa najino anketo.

Pozabiti pa ne smeva na družinske člane, ki so naju med pisanjem raziskovalne naloge nenehno podpirali in verjeli v naju.

2 Vsebinski del raziskovalne naloge

2.1 Uvod

Humanitarna dejavnost je del več stoletij dolge tradicije solidarnosti ljudi, ki pomagajo žrtvam kriz. Cilj humanitarne pomoči je reševanje življenj in zagotovitev takojšnje pomoči ljudem v resni krizi, ki je lahko posledica naravne nesreče ali konflikta. Zadnjih trideset let je vedno večji poudarek namenjen principom, kakovosti in strokovnosti pri zagotavljanju mednarodne humanitarne pomoči.

V sodobnem globaliziranem svetu, se posameznik srečuje s socialno ogroženimi ter diskriminiranimi družbenimi skupinami. Prav zaradi vse večjega globalnega pritiska v humanitarnost, s strani medijev, sva se odločila, da preveriva humanitarno dejavnost najinih vrstnikov po svetu.

Opazovanje pojavov diskriminacije je že v preteklosti v ljudeh vzbujalo empatijo, kar dokazuje izvor številnih besed na to tematiko.

Samostalnik humanost izvira v latinskih pridevnikih *humanus* oz. *humanitus*, ki pomenita človeški, človeka vreden, prijazen, mil, klasično izobražen in podobno.

Samostalnik humanitarnost izvira iz lat. prislova *humaniter*, ki v osnovnem pomenu sicer pomeni isto, vendar je v nekatere sodobne evropske jezike in prek njih v slovenščino prešel v pomenu človeka vredno delovanje, dobrodelnost.

Ob pripravi raziskovalne naloge naju zanima udeleženosť dijakov gimnazije v dobrodelnosť ter različni vpliv različnih družbenih dejavnikov na le-to. Pri pisanju hipotez pa sva se oprla na raziskavo Mladina 2010, kjer sva našla uporabne primerjave v prostovoljstvu med slovensko in evropsko mladino na splošno, kar nama je olajšalo preverjanje hipotez.

2.1.1 Hipoteze

H1: Večina dijakov gimnazije je seznanjena z načini pomoči ter dobrodelnimi projekti, v katerih sodeluje šola.

H2: Dijaki, ki izhajajo iz ekonomsko dobro preskrbljenih družin, se pogosteje udeležujejo humanitarnih akcij kot dijaki iz socialno šibkejših družin.

H3: Med dijaki 3. in 4. letnikov je več prostovoljcev kot med dijaki 1. in 2. letnikov.

H4: Med dijakinjami je več prostovoljk kot med dijaki.

H5: Med dijaki prostovoljci je več tistih, katerih starši so humanitarno dejavni kot med dijaki ne-prostovoljci.

H6: Najbolj propagirana humanitarna organizacija v okolju dijakov gimnazije je UNICEF.

H7: Organizacije v Ugandi redno obiskujejo šole izvajajo dobrodelne akcije.

H8: Humanitarne organizacije so v veliki meri prisotne v življenju mladostnikov ter so mladim poznane.

H9: Dijaki gimnazije so seznanjeni z oblikami pomoči, ki jih nudijo humanitarne organizacije v Ugandi ¹

H10: Najpogostejše področje prostovoljstva v katerega se vključujejo dijaki gimnazije je pomoč vrstnikom in okoljevarstveni problemi.

¹ H7, H8 in H9 veljajo za anketirance v Ugandi.

2.2 Teoretični del

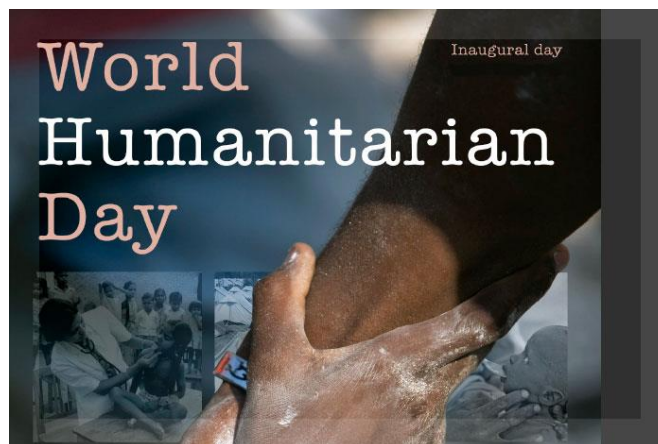
2.2.1 Dan humanitarnosti

Generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) je 19. avgust za dan humanitarnosti razglasila leta 2008. Ta datum je bil izbran s posebnim razlogom: 19. avgusta 2003 se je namreč zgodil bombni napad na sedež OZN v Iraku, v katerem je življenje izgubilo 22 ljudi, med njimi tudi visoki komisar OZN za človekove pravice in posebni predstavnik generalnega sekretarja OZN za Irak Sergio Vieira de Mello.

Dan humanitarnosti ima trojni namen: gre za počastitev spomina na humanitarne delavce, ki so med opravljanjem dela izgubili življenje; za izrek priznanja humanitarnim delavcem, ki opravljajo svoje delo, ter za krepitev zavedanja javnosti o pomenu humanitarnega delovanja in mednarodnega sodelovanja.

Spoštovanje humanitarnega prava predstavlja temelj, za uresničevanje katerega se zavzema veliko držav. Članice Evropske unije so svoje delovanje na humanitarnem področju opredelile tudi z Evropskim soglasjem o humanitarni pomoči.

(The UN Refugee Agency v Sloveniji. 2001.)

Slika 1, Dan humanitarnosti

2.2.2 Slovenija skozi prostovoljstvo in humanitarizem

Slovenija že vrsto let podpira humanitarne aktivnosti po svetu. V zadnjih treh letih je za humanitarne projekte in nujno humanitarno pomoč letno namenjala okrog milijon evrov ali okoli deset odstotkov razpoložljive uradne razvojne pomoči, v letu 2012 približno 700.000 evrov. Največji delež je namenjen v podporo programom mednarodnih

organizacij, zlasti ob naravnih in drugih humanitarnih katastrofah, ko je pomoč prebivalstvu potrebno dostaviti najhitreje. Med prednostne cilje slovenske humanitarne pomoči sodijo:

- zmanjševanje lakote,
- protiminsko delovanje
- pomoč otrokom po konfliktnih razmerah.

Pri tem Slovenija posebno pozornost namenja najšibkejšim in najbolj ranljivim skupinam, to je otrokom, prehranski varnosti in zagotavljanju osnovne zdravstvene oskrbe, še posebno za otroke, mladostnike in ženske. Prav na svetovni dan humanitarnosti je v Slovenijo pripotovalo 61 otrok, ki trpijo za posledicami jedrske eksplozije v Černobilu iz leta 1986. V zdravilišču in letovišču Debeli rtič je bilo zdravstvene rehabilitacije deležno 31 otrok iz Ukrajine in 30 iz Belorusije. Slovenija pomoč prizadetim otrokom iz Ukrajine namenja že osmo leto, otroci iz Belorusije pa bodo letos vključeni prvič. V letu 2012 se bo nadaljeval projekt rehabilitacije in zdravstvene oskrbe v spopadih poškodovani palestinskih otrok, ki od leta 2009 poteka na pobudo predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka. V projektu je do sedaj sodelovalo 90 otrok in 13 palestinskih terapevtov. V letu 2012 je v Slovenijo na rehabilitacijo pripotovalo 9 otrok. V organizaciji Zavoda Krog že več let poteka rehabilitacija otrok iz Bosne in Hercegovine, Kosova in Črne gore. Julija je tako v Slovenijo pripotovala skupina otrok iz Bosne in Hercegovine ter Črne gore, ki so v Sloveniji preživeli nekaj brezskrbnih dni.

V letu 2012 je Slovenija podprla tudi dva projekta za izboljšanje kakovosti življenja otrok in mladostnikov na Haitiju: projekt obnove ambulante za otroke in mladino poleg vrtca in šole sirotišnice Rose Mina de Diegue ter projekt izboljšanja oskrbe z vodo in izboljšanja zdravja otrok s posebnimi potrebami v sirotišnici v kraju Riviere Froide na območju Port-au-Prince.

Slovenija podpira tudi projekt psihosocialne pomoči otrokom in mladostnikom z območja Batticaloa na vzhodu Šrilanke, ki vključuje otroke in mladostnike s travmami in duševnimi motnjami zaradi dolgoletne vojne in opustošenja ob cunamiju.

Namen obeležanja mednarodnega dneva humanitarnosti je opozoriti na potrebe po humanitarni pomoči po svetu ter na številne izzive pri zagotavljanju takšne pomoči. Med slednje sodijo tudi nevarni pogoji, v katerih humanitarni delavci opravljajo svoje delo, vključno z grožnjami, ki jih delavci prejemajo od sprtih strani, težkim dostopom do oseb, ki potrebujejo pomoč, ter vse večjo kompleksnostjo okolja, v katerem humanitarne aktivnosti potekajo, kar je posledica podnebnih sprememb, pomanjkanja vodnih virov, naraščajočih cen hrane ter pretresov na svetovnih trgih.

(Republika Slovenija: arhivsko spletno mesto: prostovoljstvo v Sloveniji. 2014.)

Slika 2, humanitarna akcija zbiranja zamaškov

2.2.3.1 Raziskava “Velikost, obseg in vloga zasebnega neprofitnega sektorja”

Raziskava Velikost, obseg in vloga zasebnega neprofitnega sektorja v Sloveniji ugotavlja, da je bilo v Sloveniji v letu 2004 aktivnih med 280.000 in 350.000 prostovoljcev, ki so opravili za 1.239.756 delovnih ur, kar predstavlja obseg dela 7.125 polno zaposlenih delavcev. V povprečju so prostovoljci opravili mesečno 149 ur. Po drugi strani je študija Slovenske Filantropije, opravljena v letu 2008, ki je pridobila podatke 54-ih nevladnih organizacij in 39-ih javnih zavodov evidentirala nekoliko nižje število prostovoljcev tj. 183.025, ki pa so, po ocenah anketiranih nevladnih organizacij, v letu 2008, opravili kar za 14.694.588 prostovoljskih ur.

(Republika Slovenija: arhivsko spletno mesto: prostovoljstvo v Sloveniji. 2014.)

V zvezi s številom prostovoljcev je opazen trend povečevanja števila aktivnih prostovoljcev. Med prostovoljci prevladujejo zaposleni z višjo stopnjo izobrazbe. Pomembno skupino prostovoljcev predstavljajo tudi dijaki in študentje ter upokojenci. Spolna struktura prostovoljcev v Sloveniji pokaže, da je večina prostovoljcev moškega spola (58,7 %), kar je mogoče razložiti z visokim odstotkom nevladnih organizacij, ki delujejo na področju športa. Med mladimi prostovoljci prevladujejo ženske, ki predstavljajo kar 75 % vseh mladih prostovoljcev.

Slovenski prostovoljci opravljajo prostovoljsko delo na najrazličnejših področjih kot so:

- varovanje okolja,
- civilna zaščita in reševanje,
- kultura,
- sociala,
- človekove pravice in civilne svoboščine,
- vzgoja in izobraževanje,
- zdravstvo,
- turizem,
- šport in družbena odgovornost.

Slika 3, Akcija "Očistimo Slovenijo"

Prostovoljci opravljajo tako administrativna kot visoko strokovna dela. Natančne ocene prispevka prostovoljskega dela v bruto domačem proizvodu ni mogoče podati, ocene variirajo od 0,08% do 5 %. Na področju vključevanja v prostovoljsko leto je v zadnjih letih v Sloveniji zaznati precej sprememb: povečuje se delež t.i. kratkoročnega oziroma projektnega prostovoljstva, delež starejših prostovoljcev in število prostovoljcev, ki sodelujejo pri izvajanju visoko strokovnih nalog tudi takih, ki pomenijo dopolnitev izvajanja javnih storitev. Omenjene spremembe od prostovoljskih organizacij zahtevajo več managerskih znanj za pridobivanje in upravljanje s prostovoljci ter večje število mentorjev, ki zagotavljajo ustrezno usposobljenost prostovoljcev za izvajanje prostovoljskih aktivnosti. Povečujejo se tudi administrativne zahteve glede poslovanja prostovoljskih organizacij ter nestabilnost finančnih virov za njihovo delovanje.

Kljub dolgi tradiciji prostovoljskega dela v Sloveniji le-to ni celovito sistemsko urejeno in opredeljeno kot posebna oblika dejavnosti, ki se izvaja v javno dobro in prispeva k blaginji države. Umanjkanje sistemske ureditve dopušča njegovo izkoriščanje in onemogoča jasno določitev pravic in dolžnosti vseh udeleženi v procesu prostovoljskega dela tj. prostovoljcev, prostovoljskih organizacij ter uporabnikov prostovoljskega dela.

(Republika Slovenija: arhivsko spletno mesto: prostovoljstvo v Sloveniji. 2014.)

Za področje prostovoljskega dela v Sloveniji ni opredeljena celovita strategija razvoja prostovoljstva, temveč je značilna razpršenost urejanja med različnimi ravni (nacionalna/lokalna), področji ter resorji, kar otežuje razvoj ukrepov za večanje njegove prepoznavnosti in stimulativenega okolja za hitrejši razvoj ter zagotovitev stabilnejših pogojev za delovanje prostovoljskih organizacij. V prihodnosti pa je potrebna tudi jasna določitev vloge države in lokalnih skupnosti pri promociji, razvoju in sistemski podpori prostovoljstva. (Republika Slovenija: arhivsko spletno mesto: prostovoljstvo v Sloveniji. 2014.)

Zaradi odsotnosti sistematičnega spremljanja in vrednotenja ni mogoče natančno določiti njegovega prispevka k višji kakovosti življenja prebivalcev. Z namenom vzpostavljanja stimulatívne okolja za hitrejši razvoj prostovoljstva, je Republika Slovenija v letu 2010 pristopila k pripravi systemskega zakona o prostovoljstvu. Zakon, ki določa minimalne pogoje za prostovoljce in prostovoljske organizacije, za organiziranje in opravljanje prostovoljskega dela, za sistematično spremljanje in vrednotenje prostovoljskega dela ter vlogo države, delno tudi lokalnih skupnosti, pri promociji, razvoju in systemski podpori prostovoljstva, je Vlada RS sprejela v oktobru 2010. Pričakovati je, da bo zakon v Državnem zboru RS sprejet v prvi polovici 2011.

(Republika Slovenija: arhivsko spletno mesto: prostovoljstvo v Sloveniji. 2014.)

2.2.3 Nevladne organizacije

Z nazivom nevladna, ali natančneje, neprofitna organizacija imenujemo veliko število organizacij, ki sestavljajo civilno družbo. Za take organizacije je značilno, da njihov cilj ni ustvarjanje dobička, marveč nekaj povsem drugega. Seveda tako široka definicija dopušča ogromno razlogov za obstoj teh organizacij ter široko paleto njihovega udejstvovanja in aktivnosti. Nevladne organizacije so lahko majhne skupine za izvajanje pritiska glede, na primer, specifičnih okoljskih problemov in kršitev človekovih pravic, lahko so dobro organizirane izobraževalne ustanove, organizacije beguncev, kulturna združenja, verske organizacije, pravne fundacije, programi za humanitarno pomoč in še in še, do velikih mednarodnih organizacij s stotinami ali celo tisoči sekcij in članov v raznih delih sveta. NVO imajo pomembne vlogo na skoraj vsaki ravni varstva pravic človekovega dostojanstva, kadar tega ogroža država. Njihove glavne naloge so:

- boj proti individualnim kršitvam človekovih pravic
 - neposredna pomoč tistim, katerih pravice so bile kršene
 - lobiranje za spremembe v nacionalni in mednarodni zakonodaji
 - pomoč pri ustvarjanju tovrstnih zakonov
 - promocija poznavanja in spoštovanja človekovih pravic v širši javnosti
- (KOMPAS, 2005)

Slika 4, Nevladne organizacije

Oblike NVO človekovih pravic

Na konferenci človekovih pravic ZN leta 1993, znani tudi kot dunajska konferenca, je sodelovalo 841 NVO z vsega sveta. Vse so bile aktivne na področju človekovih pravic. Čeprav je že ta številka kar impresivna, v resnici predstavlja le majhen delček celotnega števila aktivnih NVO človekovih pravic v svetu. Večina samoimenovanih "organizacij človekovih pravic" se ukvarja z varstvom državljskih in političnih pravic. Mednarodno najbolj znani sta Amnesty International in Human Rights Watch. Obe delujeta globalno. Vendar so državljanske in politične pravice le ene izmed mnogih človekovih pravic, ki jih priznava mednarodna skupnost. Če to upoštevamo in zraven prištejemo še vse aktivne NVO, ki se bojujejo proti revščini, nasilju, rasizmu, zdravstvenim problemom, brezdomstvu in za boljše okolje (če naštejemo le nekaj področij), se skupno število NVO na področju človekovih pravic, hitro povzpne v stotisoče.

NVO se lahko angažirajo za varstvo človekovih pravic na veliko različnih načinov in na različnih ravneh, izbira strategije delovanja pa bo odvisna od zastavljenih ciljev, njegove specifičnosti ali splošnosti, kratko- ali dolgoročne narave, usmerjenosti v lokalno, nacionalno ali mednarodno področje. (KOMPAS, 2005)

Kako vplivajo na proces?

Neposredna pomoč

NVO, delujejo na področju varstva socialnih in ekonomskih pravic, pogosto nudijo konkretno pomoč posameznikom, ki so žrtve kršitev človekovih pravic. Ta pomoč je lahko v obliki humanitarne pomoči, varstva ali izobraževanja za razvijanje novih spretnosti. Če so kršene pravice zakonsko zaščitene, lahko taka pomoč obsega tudi pravno svetovanje in zastopanje. V veliko primerih pa je neposredna pomoč žrtvam kršitev nemogoča ali pa ne predstavlja optimalnega izkoristka virov, ki jih ima NVO. V takih primerih NVO običajno deluje dolgoročno in predvsem poskuša popraviti krivice in preprečiti podobne dogodke v prihodnosti. (KOMPAS, 2005)

Zbiranje točnih informacij

Ena osnovnih strategij, ki jo veliko NVO uporablja za osnovo svojega aktivizma, je zbiranje točnih podatkov, s katerimi nato "razgalijo" povzročitelje krivice. Država pogosto prikriva svoje obveznosti, ki jih je prevzela s podpisom mednarodnih sporazumov, in tako zavaja širšo javnost oz. jo namenoma drži v nevednosti. Zbiranje podatkov in uporaba teh za "razgaljanje" vladne politike ter vplivanje na zavest širše javnosti v storjenih krivicah je eden od osnovnih elementov pritiska, s katerimi lahko NVO poskuša doseči izboljšanje stanja. Amnesty International in Mednarodni Rdeči Križ sta dve najbolj znani in spoštovani organizaciji, ki ju zaradi natančnosti in verodostojnosti zbranih podatkov upoštevajo vsi, od širše javnosti do ZN, kjer so njuna poročila tudi del uradnih procedur nadzora držav, zavezanih k spoštovanju človekovih pravic z mednarodnimi sporazumi. (KOMPAS, 2005)

Kampanje in lobiranje

Lobiranje je termin, ki označuje razne oblike izvajanja pritiska nacionalne ali mednarodne akterje z namenom spremeniti njihovo delovanje. Seveda tudi na tem področju obstajajo številne oblike delovanja in vsaka NVO bo izbrala ustrezno glede na zastavljene cilje, naravo svoje "tarče" in seveda glede na razpoložljive vire. Naj naštejemo nekatere najpogostejše metode:

Kampanja pisanja pisem je zelo učinkovita metoda, ki jo uporabljajo Amnesty International in številne NVO. Cilj je "zasuti" državne uradnike s tisoči pisem članov organizacije in posameznikov širše javnosti vsega sveta.

Ulične akcije ali protesti z medijsko odmevnostjo so potrebni, kadar organizacija želi pridobiti podporo javnosti ali usmeriti pozornost javnosti na nekaj, zakaj državna oblast nosi izključno krivdo.

Mediji in internet vse pogosteje igrajo zelo pomembno vlogo pri samem procesu lobiranja.

2.2.3.1 Primer uspešnega aktivizma

Invalidom prijazni pločniki v Tuzli

Leta 1996 se je nevladna organizacija invalidov "Lotos" iz Tuzle v Bosni in Hercegovini odločila za ozaveščanje javnosti o problematiki invalidov v prometu. Izbrali so si konkretne cilje, kot so posebni parkirni prostori za invalide, dostopnost javnega prevoza ter dostopnost pločnikov in cest. Ves teden pred lokalnimi volitvami so izvajali razne aktivnosti in v zelo kratkem času jim je uspelo usmeriti pozornost javnosti na težave invalidov. Čez teden dni so bili vsi pločniki v Tuzli opremljeni s klančinami za invalide. (KOMPAS, 2005)

Družinsko nasilje v Tuzli

Ocene o pogostosti družinskega nasilja v Rusiji so zelo različne in nekateri podatki kažejo celo na to, da je tovrstno nasilje izkusilo že 30-40 odstotkov vseh družin. Prvi zanesljivi podatki so pricurjali v javnost šele po Pekinški konferenci o ženskah leta 1995 in razkrili dejstvo, da je v Rusiji kar 14.500 žensk letno ubijejo njihovi možje, okoli 50.000 pa je tako pretepenih, da morajo poiskati zdravniško pomoč v bolnišnici. Veliko naporov je bilo potrebno, da je problem družinskega nasilja postal prepoznan znotraj države, in velik del zaslug za to gre NVO, imenovani "ANNA", ustanovni članici ruskega kriznega centra za ženske. Organizacijo je ustanovila Marina Pisklakova, priznana aktivistka za ženske pravice. Julija 1993 je začela delati tako, da je sama odgovarjala na klice na dežurni telefon za ogrožene ženske, nato pa je svoje delo razširila ter ustanovila prvi ženski krizni center v državi. Lobirala je za sprejem zakonodaje, ki bi prepovedala zlorabe žensk, in delovala proti storilcem. Začela je z medijsko kampanjo, v kateri je izpostavila nasilje nad ženskami, in poučevala ženske o njihovih pravicah. Še sedaj se redno pojavlja na radiu in televiziji in promovira spoštovanje človekovih pravic žensk. Njena organizacija je uspela razširiti zakonsko definicijo družinskega nasilja, tako da sedaj vključuje tudi posilstvo ali spolno nasilje, storjeno v zakonu, psihično nasilje izolacijo in ekonomski nadzor. Do leta 1994 je Pisklakova izobrazila prvo skupino

aktivistk, ki so sprejemali klice in svetovale na kriznem telefonu. Leta 1995 je razširila svoje delo na več ruskih mest in pomagala številnim lokalnim ženskim skupinam, ki so prav tako želele organizirati krizne telefone ali centre. NVO ANNA je pripomogla k razvoju programov psihološkega in pravnega svetovanja žrtvam družinskega nasilja, in aprila 1997 so pravniki, ki so zastopali organizacijo, privedli prvi primer družinskega nasilja pred sodišče in zmagali. Primer je postal sodni precedens za vso Rusijo. Ob vstopu v novo tisočletje je imela ANNA že več kot 40 operativnih kriznih centrov za ženske po vsej Rusiji. (KOMPAS, 2005)

2.2.4 Humanitarnost in Evropa

Celotna EU je bila leta 2006 največji donator uradne humanitarne pomoči in prispevala več kot 2 milijardi EUR v humanitarne namene, kar uradno predstavlja 40 % celotne mednarodne humanitarne pomoči ⁶. Leta 2006 je humanitarna pomoč iz ES dosegla 75 držav in približno 100 milijonov ljudi ter tako pomagala rešiti številna življenja na svetu, zlasti v tako imenovanih pozabljenih krizah. Prispevki EU vključujejo humanitarno pomoč Skupnosti (upravlja jo Komisija) in precejšnjo raven bilateralne humanitarne pomoči neposredno od držav članic z deljeno pristojnostjo. Uspešnost in učinek pri zagotavljanju humanitarne pomoči EU se lahko znatno izboljšata z okrepitevijo aktivnega sodelovanja, odzivanja in izmenjave izkušenj. To bi omogočilo vsem državam članicam, da izboljšajo kakovost vsesplošne humanitarne pomoči. Koordinacijska mesta v humanitarnih organizacijah ter večja odločnost bosta pripomogla, da bo glas EU odmevnejši. Izjemna prisotnost Evropske skupnosti na področju humanitarne pomoči je prednost, ki za predstavnike EU, ki sodelujejo v nujnih primerih, pomeni skupno točko in pripravljenost ter skladnost z mednarodno humanitarno pomočjo in pristopom usklajevanja („področni sistem“).

Cilj krepitve usklajevanja EU je:

- skupno delovanje za okrepitev in optimiziranje splošnega humanitarnega odziva;
- spodbujanje in podpiranje dobro organiziranih strategij dostave pomoči;
- skupno razumevanje o potrebah in primernih odzivih;
- prepoznavanje vrzeli in zagotavljanje trdnih dogovorov še pred začetkom krize.

(Sporočilo komisije evropskemu parlamentu in svetu: K evropskemu soglasju glede humanitarne pomoči. 2007.)

Slika 6, Evropska komisija za humanitarno pomoč in civilno pravo

2.2.5 NVO in humanitarizem v Sloveniji

Obstoj in delovanje nevladnih organizacij sta pomemben pogoj za vsestransko uveljavljanje načela pluralnosti in demokracije v družbi. Zato posamezniki s povezovanjem v nevladne organizacije in druge oblike organiziranja civilne družbe vplivajo na celovit in trajnostno naravnani družbeni razvoj, na porast družbene blaginje, kakovost življenja ter socialno varnost.

Vlada se zaveda pomena strokovnega in učinkovitega delovanja nevladnih organizacij, zato skuša na različne načine krepiti temeljne in druge pogoje za njihov hitrejši in učinkovitejši razvoj. Pri vzpostavljanju sodelovanja bo vlada tudi v prihodnosti delovala odprto in transparentno in bo spoštovala načelo neodvisnosti nevladnih organizacij pri določanju lastnih ciljev. Glede na to da nevladne organizacije opravljajo na posameznih področjih delovanja zelo pomembno, družbeno koristno delo, bo vlada v prihodnosti podpirala prenos javnih funkcij in pooblastil tudi na nevladni sektor, in sicer v primerih, ko so lahko nevladne organizacije uspešnejše in učinkovitejše.

Tako kot v številnih državah tudi v Sloveniji že poteka prenos izvajanja različnih storitev na zasebni sektor in del teh storitev lahko opravljajo nevladne organizacije, ki pogosto dajejo pobudo za zagotavljanje določenih storitev, ki jih vlada na podlagi ugotovljenega javnega interesa pogosto tudi sofinancira. Prav področje socialnega varstva je področje, kjer se takšna uspešnost in učinkovitost kaže še v posebni obliki, saj se lahko oblikujejo zelo kakovostni in uporabnikom prijazni programi.

(Republika Slovenija: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: Sodelovanje z nevladnimi organizacijami. 2015.)

Slovenija podpira delovanje OZN v njenih humanitarnih akcijah, poleg tega pa tudi sama namenja sredstva nekaterim območjem. Največji delež humanitarne pomoči se pošilja v finančnih prispevkih prek mednarodnih organizacij, ki lahko pridejo do prizadetega območja in ogroženega prebivalstva. Med drugim se sredstva namenjajo organizacijam v okviru OZN: Skladu OZN za pomoč otrokom (UNICEF), Svetovni zdravstveni organizaciji (WHO), Svetovnemu programu za hrano (WFP), Uradu visokega komisarja OZN za begunce (UNHCR), Uradu OZN za koordinacijo humanitarnih zadev (OCHA),

Osrednjemu skladu OZN za hitro odzivanje (CERF) in Programu za prostovoljce OZN (UNV).

Ko prizadeta država zaprosi za pomoč ali na potrebo po pomoči po naravni nesreči (ob poplavih, potresih itd.) ali nastali krizi opozori katera od mednarodnih organizacij, Slovenija najpogosteje pošlje pomoč prek mednarodnih organizacij; na primer prek Mednarodnega gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca, ki je običajno med prvimi na prizadetem območju (med drugim po potresu in cunamiju na Japonskem 2011, v karibskih in srednjeameriških državah 2010). Ob nesrečah v bližnji soseščini pa pomaga tudi s šotori in drugimi nujnimi potrebščinami (npr. odejami, spalnimi vrečami, škornji, električnimi agregati, protipoplavnimi vrečami) – v zadnjih letih je bila tovrstna pomoč med drugim namenjena Albaniji, Bosni in Hercegovini, Črni gori (2010) in Turčiji (2011). V humanitarno pomoč se vključujejo strokovnjaki s posameznih področij, predvsem ob reševanju (denimo reševalci s psi po potresih, koordinatorji in izvedenci posameznih reševalnih dejavnosti). Dejavnosti reševanja potekajo s sodelovanjem Uprave za zaščito in reševanje Republike Slovenije.

Del humanitarne pomoči Slovenija vsako leto nameni neposredno za projekte, ki se izvajajo v posameznih državah, ali humanitarnim ustanovam, katerih soustanoviteljica je slovenska vlada. V preteklosti se je Slovenija osredotočila predvsem na pomoč pri zmanjševanju revščine in lakote, odstranjevanju min ter pomoč otrokom na območjih, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi.

V nadaljevanju so predstavljeni nekateri odmevnejši humanitarni projekti v zadnjih letih, pri katerih je sodelovala Slovenija.

(Skupaj močnejši: OZN in vloga Slovenije v njej za učence in učitelje zadnjega triletja OŠ: Humanitarna pomoč. 2015)

2.2.5.1 Rdeči križ

“V drugem odstavku prvega člena leta 1993 sprejetega Zakona o Rdečem križu je zapisana beseda s predpono ne-. Zakon določa, da je "Rdeči križ Slovenije nepridobitna organizacija, ki opravlja svoje naloge brez razlikovanja glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje ljudi". Beseda nepridobitnost ni zapisana zgolj v slovenski zakonodaji, pojavlja se tudi med temeljnimi načeli humanitarnega gibanja. Nepridobitnost je torej ena izmed tistih stvari, ki gradijo mednarodni Rdeči križ. Je osnova, izhodišče, jedro delovanja vsake humanitarne organizacije.

(Mladina: Humanitarni bankirji. 2002.)

Slika 7, Rdeči Križ Slovenije

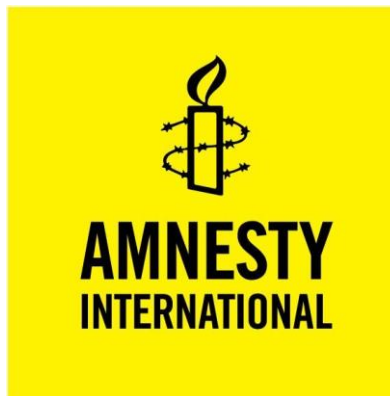
2.2.5.2 Amnesty International Slovenije

Amnesty International je mednarodno gibanje več kot 4,6 milijona članov, podpornikov in aktivistov po vsem svetu. Njihova vizija je svet, v katerem so človekove pravice spoštovane povsod in upošteevane vsakomur. Zato se zavzemajo za upoštevanje človekovih pravic - kot so zapisane v Splošni deklaraciji človekovih pravic in drugih mednarodnih dokumentih o človekovih pravicah - za vse, ne glede na spol, raso, vero, spolno usmerjenost, socialni položaj ali izobrazbo. Za svoja prizadevanja so leta 1977 dobili Nobelovo nagrado za mir.

Amnesty International Slovenije že od leta 1988 izvaja kampanje za človekove pravice: izpostavljajo kršitve, učijo o človekovih pravicah, lobirajo oblasti in mobilizirajo ljudi, da s peticijami in apeli ter drugimi oblikami pritiska od oblasti zahtevajo, naj prenehajo kršiti človekove pravice. Njihovo delo je neodvisno od države, korporacij in podjetij ter verskih organizacij. Povezujejo okoli 9000 članov in podpornikov, okoli 50 aktivnih prostovoljk in prostovoljcev ter majhno ekipo zaposlenih. Vsak dan se zavzemajo za posameznice, posameznike ali skupine ki:

- so zaprti zaradi svojega nenasilnega delovanja za človekove pravice, prisilno izseljeni, izginuli ali izbrisani,
- jih diskriminirajo zaradi spola, nacionalnosti, rase, vere, spolne usmerjenosti ali kakšne druge osebne okoliščine,
- jim odrekajo svobodo govora, izražanja in zbiranja,
- jih preganjajo zaradi njihovega zavzemanja za pravice drugih ali zaradi razkrivanja neprijetnih resnic.

(Amnesty international SLO. 2013.)

Slika 8, Amnesty International

2.2.5.3 Karitas

Karitas je dobrodelna ustanova rimskokatoliške Cerkve na Slovenskem in ima namen, da uresničuje karitativno in socialno poslanstvo Cerkve. Slovensko Karitas je 1. maja 1990 ustanovila tedanja Slovenska pokrajinska škofovska konferenca. V nadaljevanju so bile ustanovljene še tri škofijske Karitas – Škofijska Karitas Ljubljana 29. junija 1990, Škofijska Karitas Koper 6. septembra 1990, Škofijska Karitas Maribor 12. oktobra 1990. Slovenska Karitas je od 10. maja 1995 polnopravna članica Caritas Internationalis in Caritas Europa. V času od svoje ustanovitve je Karitas dosegla velik razvoj ne le v obsegu materialne pomoči, ampak predvsem v izgradnji svoje notranje identitete, ki se pri pomoči ubogim v duhu evangelija kaže kot spoštovanje in zaščita temeljnega človekovega dostojanstva, upoštevanje duhovnih dimenzij in spoštljiv, človeški pristop do ljudi v stiski. Temelj delovanja Karitas je prostovoljno delo. Do konca leta 2012 je v Župnijskih Karitas delovalo 9.413 stalnih prostovoljcev, ki so skupaj opravili 481.726 ur. Pridružujejo se jim številni dobrotniki, ki na različne načine redno podpirajo delo Karitas. Prostovoljci in drugi sodelavci Karitas uresničujejo svojo poklicanost s pričevanjem evangeljske ljubezni do bližnjega najprej v svoji družini in nato v župnijskem občestvu, kjer udeležujejo njegovo karitativno poslanstvo. Moč za svoje delo črpajo iz dejavne osebne vere. Želja Karitas je, da se v Cerkvi in družbi, v skladu z evangelijem Jezusa Kristusa in naukom Cerkvenega učiteljstva, stalno dvigujeta raven ozaveščenosti in prizadevanj, ki so prednostno usmerjena najprej k revnim. Iz njihovega zornega kota poskuša kljubovati krivičnim razmeram in si prizadeva za pozitivne spremembe.

(Karitas: Identiteta Karitas. 2015.)

Slika 9, Slovenska Karitas

2.2.5.4 Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS)

Zveza prijateljev mladine Slovenije je nevladna, prostovoljna, človekoljubna in neprofitna organizacija, katere temeljni cilj je dvig kakovosti življenja otrok, mladostnikov in družin, zastopanje in uveljavljanje njihovih interesov in potreb ter zaščita njihovih pravic.

Deluje že od leta 1953 in postaja vedno bolj nepogrešljiva v sodobno organizirani civilni družbi.

Odziva se na aktualna družbena vprašanja in tvorno prispeva k oblikovanju pozitivnih vrednot življenja, otrok, mladostnikov in družin. Delovanje Zveze prijateljev mladine Slovenije temelji na razvijanju vrednot prostovoljnega dela in negovanju dobrih medčloveških odnosov. Ciljne skupine delovanja ZPMS so otroci do 14 leta starosti, mladim do 18. leta starosti ter družinam.

ZPMS bo s svojim delovanje krepila glas otrok in mladostnikov ter prispevala k oblikovanju otrokom, mladostnikom in družinam naklonjenega javnega mnenja. Postala bo nepogrešljiv sogovornik države pri sprejemanju sistemskih rešitev v korist otrok, mladostnikov in družin.

Temelji organizacije:

- ustvarjanje enakih možnosti za dostopnost in vključenost otrok, mladostnikov in družin v programe spoštovanje vrednot življenja otrok, mladostnikov in družin,
- prostovoljno delo,
- neprofitnost,
- strpnost do drugačnih,
- odprtost delovanja in povezovanja s sorodnimi neprofitnimi, prostovoljnimi organizacijami,
- nestransko delovanje.

(Zveza prijateljev mladine Slovenije: Humanitarna dejavnost. 2014.)

Slika 10, Zveza prijateljev mladine

2.2.5.5 Slovenska filantropija

Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, je humanitarna organizacija, ki deluje v javnem interesu vse od leta 1992. Njihovi programi so usmerjeni v dvig kvalitete bivanja v skupnosti in v zagovorništvo socialno šibkejših. Osrednja dejavnost je promocija prostovoljstva, saj verjamejo, da lahko s prostovoljstvom vsi prispevajo k boljši in bolj strpni družbi, ki temelji na spoštovanju vseh, ne glede na osebne in življenjske okoliščine. Ponujajo usposabljanja za prostovoljce, mentorje in organizatorje prostovoljstva. Vrednote, ki jih zagovarjajo, so: solidarnost, spoštovanje soljudi in narave, strpnost, enakopravnost in enake možnosti za vse. Različne aktivnosti združujejo v programskih enotah, ki delujejo znotraj Slovenske filantropije.

S svojimi programi vstopajo na področja, ki jih državne institucije še ne pokrivajo ali jih ne pokrivajo dovolj, jih je pa z dodatnim angažiranjem ljudi – prostovoljcev – mogoče bistveno izboljšati.

Takšna področja so:

- pomoč beguncem, otrokom in mladim migrantom,
- pomoč brezdomcem in drugim osebam brez zdravstvenega zavarovanja pri zagotavljanju zdravstvenih storitev,
- zagovorništvo pravic migrantskih delavcev,
- vzpostavljanje medgeneracijskega sodelovanja in drugo.

(Slovenska Filantropija. 2014.)

Slika 11, Slovenska Filantropija

2.2.6 Aktivizem mladih v Sloveniji

»Že lansko šolski leto sem videla plakate na hodnikih, ki so vabili na sestanke prostovoljce. Vedno me je mikalo obiskati vsaj kakšnega od sestankov, toda vedno je prišlo nekaj vmes. Velikokrat sem samo sebe zagovarjala zaradi svoje lenobe. Mogoče si tudi ti tisti, ki si mi vsaj malo podoben in raje moliš vse štiri od sebe doma, pri kolegu ali v lokalu, pri tem pa se sam sebi smiliš, kakšen dolgčas te obdaja.

Mene je vedno zanimalo delo z ljudmi, zato sem se končno jeseni udeležila sestanka in takoj spoznala, da je bila to ena mojih najpametnejših odločitev. Ker je prostovoljno delo zelo pestro in raznoliko, imaš precej možnosti za izbiro dela ki te zanima. Sama sem se odločila za pomoč duševno prizadetim otrokom v vrtcih, kjer obiskujejo razvojne oddelke. S pomočjo šolske psihologinje sem se povezala z društvom Sožitje, ki nudi pomoč duševno prizadetim. Ti so me seznanili s potrebnimi predhodnimi informacijami in mi ponudili za izbiro več vrtcev, izmed katerih sem se potem odločila za vrtec Murgle, ki ga še danes redno obiskujem vsakih štirinajst dni po štiri ure. Nikoli doslej nisem imela izkušenj s prizadetimi otroki, zato sem vse skupaj sprejela kot velik izziv. Moram priznati, da sem imela precej treme pred prvim obiskom, ki pa je že v nekaj minutah s pomočjo komunikativnih in zelo prijetnih vzgojiteljic minila. Te mi že od samega začetka nudijo pomoč in mi pomagajo v neugodnih situacijah.

V razvojnem oddelku so trije fantki in ena punčka, ki mi je že prvi dan pomagala prebiti led tako, da mi je takoj, ko me je videla, stekla v naročje in me objela. Tako mi je dala vedeti, da me je sprejela. Tudi z ostalimi sem že isti dan navezala stike. Vsak izmed teh otrok ima svojo obliko mentalne prizadetosti in zato tudi različne potrebe, ki pa niso tako zahtevne, kot bi pričakovali. Te so podobne našim: ljubezen, toplina in razumevanje. Vsi štirje otroci so spremenili moj pogled na svet in tako zasedli osebni kotiček v mojem srcu, saj so eni izmed redkih ljudi, ki jih poznam, ki v sebi nimajo niti kančka zlobe, ljubosumja ali egoizma. Če se naučiš njihovega obnašanja in načina mišljenja, je delo z njimi preprosto. So vedno veseli, živahni in pripravljeni sprejeti medse ljudi. Otroci razvojnega oddelka in redne skupine so se hitro privadili name. Sprejeli so me za svojo tovarišico, h kateri se hodijo "crkljati", ki jim jo je zjutraj hudo, ker se morajo ločiti od staršev, ali pa tako kot mi preprosto pogrešajo prijazno besedo. Velikokrat skupaj listamo slikanice, se

pogovarjamo, plešemo in hodimo na sprehode, s pomočjo njih pa se tudi jaz sprostim in pozabim na vsakdanje težave...Delo s prizadetimi ljudmi je zame precej lažje kot z nami, ker so ti veliko bolj sproščeni in se ne sramujejo pokazati svojih čustev. Lažje ugotoviš, kaj jih muči in kaj si mislijo, mi pa se iz generacije v generacijo bolj zapiramo vase in želimo potlačiti svoje občutke in na različne načine doseči cilje, katerimi kasneje nismo nikoli zadovoljni, hkrati pa pozabljamo na temeljne človeške vrednote, kot so spoštovanje okolice, razumevanje sočloveka, ljubezen do bližnjih in pomoč tistim, ki jo potrebujejo.«
(T. Martelanc, T. Samec. 2000)

2.2.6 NVO in humanitarizem v Ugandi

2.2.6.1 Gulu walk

Vsako noč se okoli 40.000 otrok, ki živijo v ruralnih območjih severne Ugande seli v mestna središča, kjer lahko spijo ter so varni pred uporniško vojsko. V zadnjih letih je postal glas miru na severu Ugande ter preko globalnih mrež zbral okoli 2 milijona dolarjev za izobrazbo, varnost ter boljše možnosti mladine v severni Ugandi.

(GULU WALK. 2005.)

Slika 12, GULU WALK

2.2.6.2 DENIVA

Razvojna mreža domačih prostovoljnih organizacij, je neprofitna organizacija, ki tvori nevladno ter javno mrežo organizacij. Deniva je bila ustanovljena februarja 1988. Ustanovila jo je skupina vizionarskih mislecev iz 21 že obstoječih nevladnih organizacij. Od takrat je Deniva zrasla v nacionalno mrežo z več kot 700 člani iz vseh državnih regij. Njihov cilj je ustvariti civilno družbo z visoko stopnjo zavednosti, obzirnosti ter pomoči drugim. Želijo zgraditi močno domačo mrežo prostovoljnih organizacij, ki bo usmerjena k napredku. Njihove vrednote so odprtost, odgovornost, toleranca, skupna podpora, povezanost, enakopravnost med spoloma, učenje, posluš, zaupanje ter izmenjava.

(Development network of indigenous Voluntary Associations (DENIVA). 2012.)

Slika 13, DENIVA

2.2.6.3 AidChild

Je nevladna organizacija, ki nudi dom, psihološko pomoč ter inovativno zdravstveno nego sirotam, obolelim za virusom HIV ali AIDS-om. Njen ustanovitelj pa je Dr. Nathaniel Dunigan, ki organizacijo opisuje kot največji zaklad ter najpomembnejšo življenjsko izkušnjo.

(AidChild Uganda. 2012.)

Slika 14, AidChild Uganda

2.2.6.4 Aids Information centre

Je NVO, katere glavni cilj je preprečiti širjenje virusa HIV, kar želijo doseči z razvojem mreže svetovanja in testiranja, informiranja in izobraževanja ter oglaševanja nege in zdravja. Organizacija je bila ustanovljena leta 1990, njena ustanovitev pa je bila rezultat vse večjega zanimanja ljudi za testiranje o virusi HIV.

(AIDS Information center. 2013.)

Slika 15, AIDS Informtion center

2.2.7 Šolski sistem v Ugandi

Uganda se s svojimi 21 milijoni prebivalcev nahaja v vzhodni Afriki. Kmetijstvo v državi še vedno predstavlja glavno gospodarsko panogo. Po osamosvojitvi je Uganda postala ena izmed držav z najboljšim višje-šolskim izobraževalnim sistemom v Afriki, ki je kmalu privabil študente iz okoliških držav. V zadnjih letih pa se izobraževalni aparat zaradi gospodarskih ter političnih kriz srečuje s finančnimi težavami. V 90ih letih je država te probleme začela reševati s številnimi reformami, kot so prevzemi alternativnih finančnih strategij ter številne administrativne spremembe.

Uganda sledi izobraževalnemu modelu 7-4-2-4, s sedmimi leti osnovne izobrazbe, 4 leti nižjega sekundarnega izobraževanja, 2 leti višjega sekundarnega izobraževanja ter 4 leta terciarnega izobraževanja. Sektor javnega višjega šolstva predstavljajo univerze, nacionalne pedagoške univerze, tržne univerze, tehnične fakultete, institucije za usposabljanje ter druge terciarne oblike izobraževanja. Dve vodilni univerzi v Ugandi sta Makerere University, ustanovljena v Kampali leta 1922, in Mbarara University of Science and Technology, ustanovljena leta 1989. V zadnjem času so bile ustanovljene tudi tri nove: Kyambobo University, The University of Gulu, and the Open University of Uganda. Poleg tega obstaja še 102 drugih privatnih višjih izobraževalnih institucij, od katerih je 23 privatnih univerz od katerih jih ima 14 licenco (National Council for Higher Education 2004).

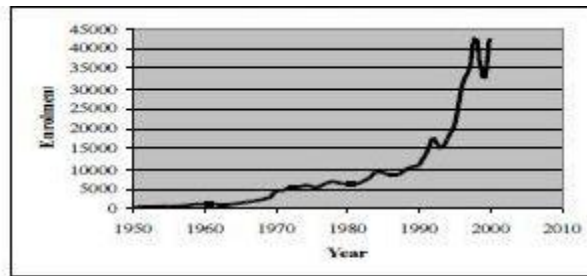

Slika 16, Mbarara University of Science and Technology

Število vpisanih v visoko šolstvo se je povečalo iz leta 2,5%, leta 1995, do 4,1%, leta 2004. Večina te rasti je povezana z večjim številom vpisanih v Univerze, kar se je povečalo od 70ih let. Leta 2004 je bilo 108,295 študentov v višjem šolstvu, od tega jih je

bilo 68,079 v univerzah in več kot pol jih je bilo vpisanih v Makerere University (34,341) (Ministry of Education and Sports, 2005). Spodnja tabela prikazuje trende vpisa v višje izobraževalne institucije, med leti 1950 do leta 2000

Trend terciarnega vpisa (1950 – 2000)

Source: Kasozi et al., 2002

Slika 17, Trend terciarnega vpisa

(Higher Education Finance and Cost-Sharing in Uganda. 2006.)

Osnovna šola

Kljub vsem dobrim namenom izobraževanjem, pa je v Ugandi zelo malo brezplačnih šol. Prav tako kakovost privatnih plačljivih šol niha. Izobraževalni program, ki traja od Februarja do Decembra, se začne s sedmimi leti osnovnega izobraževanja. Učenci tvorijo razrede, ki lahko presežejo tudi 100 učencev, med katerimi pa na žalost večina zaključnih izpitov ne opravi uspešno ter pokonča njihove upe.

(Classbase: Education system in Uganda. 2012.)

Slika 18, Osnovna šola v Ugandi

Srednja šola

Prva stopnja srednjega izobraževanja traja 4 leta, na koncu katere morajo učenci uspešno opraviti osnovni nivo (O-level), pred napredovanjem. Namesto tega lahko izberejo tehnično fakulteto, ki traja 3 leta ter se nato zaposlijo na tehničnem inštitutu ali na fakulteti za pedagoško usposabljanje.

(Classbase: Education system in Uganda. 2012.)

Sekundarno izobraževanje

Tako kot večina Ugandskega izobraževalnega sistema tudi sekundarno izobraževanje sledi britanskemu izobraževalnemu modelu. Napredovanje na terciarno stopnjo izobraževanja pa omogoči uspešno opravljen napredni izpit (A-level).

(Classbase: Education system in Uganda. 2012.)

Gimnazijsko izobraževanje

V Ugandi je velik delež brezposelnosti, vse bolj pereč problem pa predstavlja brezperspektivnost mladih. Danes postaja potreba po spodbudi gospodarskega napredka nujno potrebna. Mnoge tuje družbe in vlade pri tem aktivno sodelujejo z lokalno oblastjo ter si prizadevajo napredek udejanjiti.

(Classbase: Education system in Uganda. 2012.)

Terciarno izobraževanje

V Ugandi je 5 državnih univerz, 11 versko usmerjenih univerz ter 10 privatnih univerz. Poleg tega so v Ugandi tudi 4 tehnične fakultete, od katerih je ena zasebna. Vendar pa več kot 50% študentov, ki se hočejo vpisati v terciarno izobraževanje ne uspe.

(Classbase: Education system in Uganda. 2012.)

2.3 Metodologija

2.3.1 Metode

Pri izdelavi raziskovalne naloge sva se posluževala dveh metod sociološkega raziskovanja, to sta *metoda spraševanja*, pri čemer sva raziskovala z anketo ter *metodo analize dokumentov*, na kateri sloni najina primerjava med šolskim sistemom v Ugandi ter Sloveniji, kot eden izmed pomembnejših podatkov pri zbiranju rezultatov. Anketa je v večji meri sestavljena iz vprašanj zaprtega tipa, vendar sva uporabila tudi vprašanja kombiniranega tipa ter eno vprašanje odprtega tipa. Z metodo analize dokumentov sva se osredotočila na neosebne vire kot so časopisni članki in poročila.

2.3.2 Vzorčenje

2.3.2.1 Vzorec v Ugandi

Pri anketiranju je bilo 67 anket razdeljenih v dve skupini, glede na to v kateri šoli so bile ankete razdeljene. Pri čemer je ena statistična enota dijak Ugandske srednje šole.

V prvi šoli (mestna šola) je bilo 55 anketiranih. Spol anketirancev je bil približno izenačen, starost je med 14 in 16 let (letnik Senior 2 po ugandskem šolskem sistemu). Zaradi lokacije šole v mestu in višje šolnine, se šola uveljavlja kot dobra. To pomeni, da otroci znajo angleško in imajo boljši učni uspeh, kot pa skupina drugih otrok. Ti so bili iz vaše šole (SS lake Bunyoni), s katere je bilo anketiranih 12 otrok, starih med 14 in 17 (letnik senior 3 po ugandskem šolskem sistemu). Šola na otoku Bwami je po kvaliteti učenja in uspehu slabša kot šola v mestu, kar tudi vpliva na znanje angleščine dijakov. Na to sva morala biti pozorna, saj nisva mogla biti prepričana, da so anketiranci vprašanja v celotni meri razumeli.

Vsi anketirani otroci so bili domačini, nekateri iz malo bogatejših, nekateri iz malo revnejših družin. Zaradi delavnih pogojev in življenjskih razmer v Ugandi, tudi tega da je povprečno število otrok na družino 7, so ljudje povečini pod velikim vplivom razne pomoči.

V kolikšni meri so s pomočjo in humanitarnostjo seznanjeni otroci, pa sva poskušala ugotoviti s pomočjo anket.²

2.3.2.2 Vzorec na gimnaziji

Vzorec zajema 304 enot, pri čemer je ena statistična enota dijak gimnazije. Anketo je v celoti izpolnilo 187 anketirancev, delno pa 80 anketirancev, neustrezno je izpolnilo 37 enot vzorca. 33% enot vzorca je bilo 2. letnikov, 27% iz 1. letnika, 24% iz 3. letnika in 16% iz 4. letnika. Tako v mestu kakor na podeželju živi 33% enot, medtem ko jih v predmestju živi 34%. Izmed anketirancev je bilo 26% moških in 74% žensk. Glede na ekonomski položaj družine 46% anketirancev shaja brez težav, 42% jih shaja z majhnimi težavami, 9% jih je zelo lahko preskrbeti in 3% z velikimi težavami. Zbiranje podatkov je potekalo od 27.1.15, 21:42 do 31.1.15, 21:08.

2.3.3 Vrednotenje metode

Vprašalnik namenjen za Ugando je bil sestavljen pred teoretičnim delom naloge, zaradi datuma potovanja (oktober 2014), ko točno področje najinega raziskovanja še ni bilo opredeljeno, kar je vplivalo na morebitno nenatančnost pri zastavljanju vprašanj. Vprašanja so bila poenostavljena, zaradi slabšega znanja angleščine vzorca v Ugandi.

Pomanjkljivost vprašalnika na drugi gimnaziji je, da ne moreva z gotovostjo trditi, da so odgovori anketirancev iskreni, upošteva pa tudi nemotiviranost anketirancev, saj so najini cilji ter hipoteze vključevali velik del vprašanj odprtega tipa oz. utemeljitve. To sklepava iz večjega števila delno ali neustrezno izpolnjenih vprašalnikov.

Glede na temo pa se zavedava, da so kar pogosta napaka socialno zaželeni odgovori, saj je humanitarnost v današnji družbi predstavlja nek ideal, ki bi si ga mnogi pripisali ter se tako prikazali v boljši luči.

² Vprašalnik je bil glede na čas potovanja sestavljen pred teoretičnim delom naloge. (Oktober, 2014).

2.4 Rezultati

2.4.1 Vzorec v Ugandi

Vprašanje 1

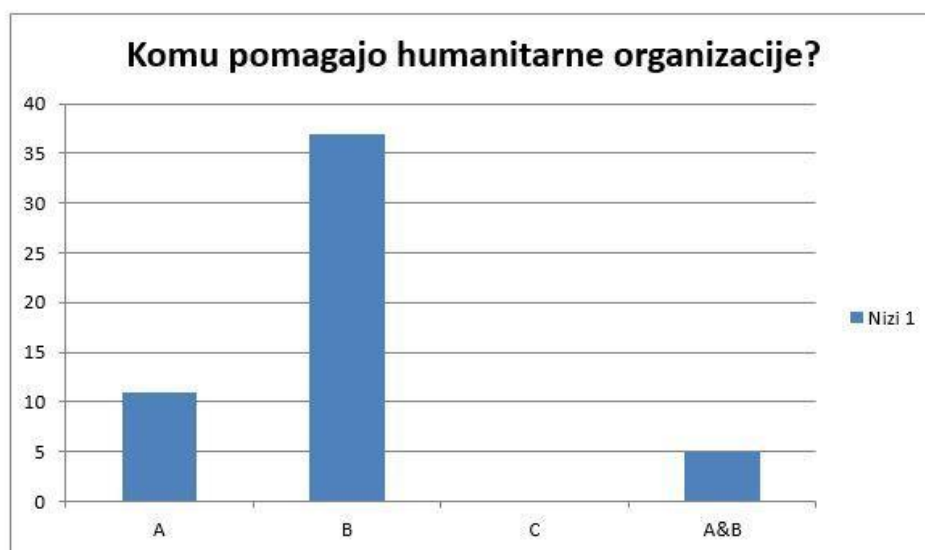
Graf 1, Vprašanje 1 Uganda

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je 80% (44) vprašanih odgovorilo pritrdilno, torej je večina učencev seznanjena z omenjenimi organizacijami, preostalih 20% (10) pa za našete organizacije še ni slišalo.³

³ Eden izmed anketirancev na vprašanje ni odgovoril.

Vprašanje 2

Graf 2, Vprašanje 2 Uganda

Legenda:

A – vsem

B – pomoči potrebnim

C – nikomur

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je 20,7% (11) vseh vprašanih odgovorilo vsem, 69,8% (37) je odgovorilo, da pomagajo tistim, ki pomoč potrebujejo, medtem ko je oba odgovora izbralo 9,4% (5). Dijaki menijo, da organizacije v vsakem primeru komu pomagajo, saj odgovore nikomur ni izbral nihče.⁴

⁴ Dva anketiranca na vprašanje nista odgovorila.

Vprašanje 3

Graf 3, Vprašanje 3 Uganda

Legenda:

- A – fizično delo
- B – denarna pomoč
- C – materialne dobrine
- D – ne nudijo pomoči

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je 8,3% (5) vprašanih odgovorilo, da se denar porablja za fizično delo, 16,6% (10) jih je odgovorilo da je denar namenjen denarni pomoči, 43,3% (26) jih je odgovorilo, da je namenjen materialnim dobrinam. 1,6% (1) vprašanih pa je odgovorilo, da organizacije ne nudijo pomoči. Za odgovora B in C se je odločilo 28,3% vprašanih, medtem ko se jih je za A in B odločilo 1,6%.

Vprašanje 4

Graf 4, Vprašanje 4 Uganda

Legenda:

A – zdravstveni nameni

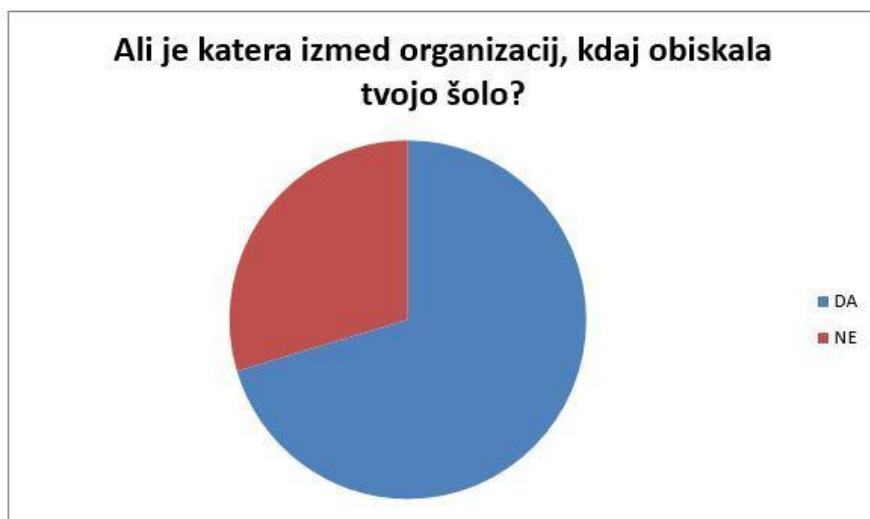
B – šolstvo

C – materialne dobrine

Interpretacija:

Po podatkih analize 6,1% (3) dijakov meni, da se denar porablja v zdravstvene namene, 24,4% (12), da se porablja za šolstvo in 32,6% (16) da se denar porabi za nakup materialnih dobrin. Za odgovora A in B se je odločilo 8,1%(4) dijakov, za odgovora B in C 12,2% (6) , za A in C 18,3% (9) ,10,2% (5) dijakov pa je izbralo vse tri odgovore.

Vprašanje 5

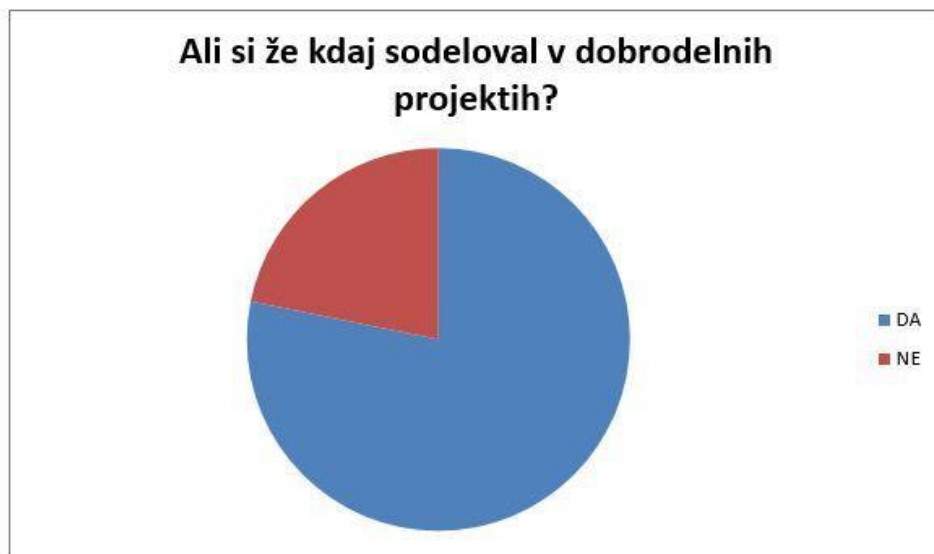
Graf 5, Vprašanje 5 Uganda

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je večina vprašanih, kar 70,3% (38) anketirancev odgovorila z »Da«, preostalih 29,7% (16) pa z »Ne«.⁵

⁵ Eden izmed anketirancev na vprašanje ni odgovoril.

Vprašanje 6

Graf 6, Vprašanje 6 Uganda

Interpretacija:

78,1 % (43) dijakov je odgovorilo, da so že bili del humanitarnih projektov, 21,9% (12) se takšnih projektov ni udeleževalo.

Vprašanje 7

Graf 7, Vprašanje 7 Uganda

Legenda:

- A – Imam jo rad.
- B – Ne maram je.
- C – Ne poznam je.

Interpretacija:

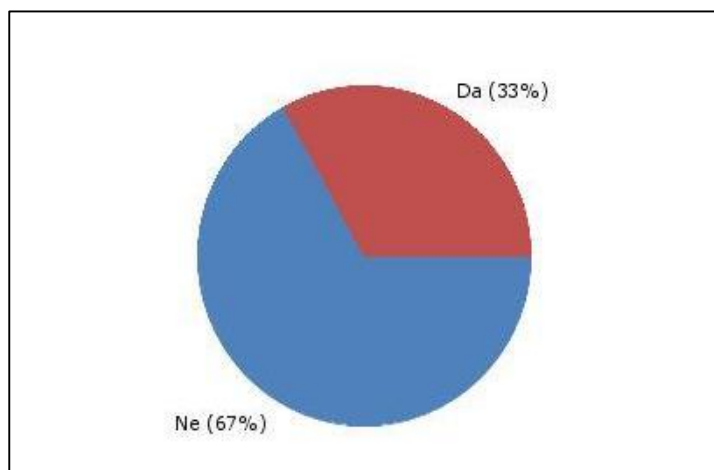
Večina dijakov, 85,5% (47) trdi, da ima humanitarnost rada, medtem ko 1,8% (1) trdi, da je ne mara, 7,2% (3) dijakov pa humanitarnosti ne pozna.⁶

⁶ 5,4% dijakov je odgovorilo da imajo humanitarnost radi in da je ne poznajo hkrati. Na to je lahko vplivalo razumevanje vprašanja.

2.4.2 Analiza vzorca na gimnaziji

Vprašanje 1

Ali sodelujete v kateri prostovoljski dejavnosti?

Graf 8, Vprašanje 1 Slovenija

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da 33% anketirancev sodeluje v prostovoljskih dejavnostih, 67% pa ne. Vzorec je štel 254 enot. Pri čemer je v skupini anketirancev, ki so odgovorili z "Da" 25% 1. letnikov, 36% 2. letnikov in 26% 3. letnikov, 13% pa je 4. letnikov. Znotraj skupine ljudi, ki je odgovorila z "Ne" je 28% 1. letnikov, 32% 2. letnikov, 22% 3. letnikov ter 18% 4. letnikov. Anketiranci se v prostovoljstvo vključujejo neglede na okolje, saj so bili deleži prostovoljcev iz različnih okolij precej izenačeni. 21% anketirancev, ki so odgovorili z "Da" je 79% moških pa 21% žensk. Glede na ekonomski položaj družine je z "Da" odgovorilo 51% tistih, ki shajajo brez težav, 38% tistih, ki shajajo z majhnimi težavami, 8% tistih, ki so zelo dobro preskrbljeni in 3% tistih z velikimi težavami. 45% tistih, ki so odgovorili z "Ne" shaja brez težav, 44% z malimi težavami, 8% z lahko preskrbljenih in 3% z velikimi težavami.

Vprašanje 1a

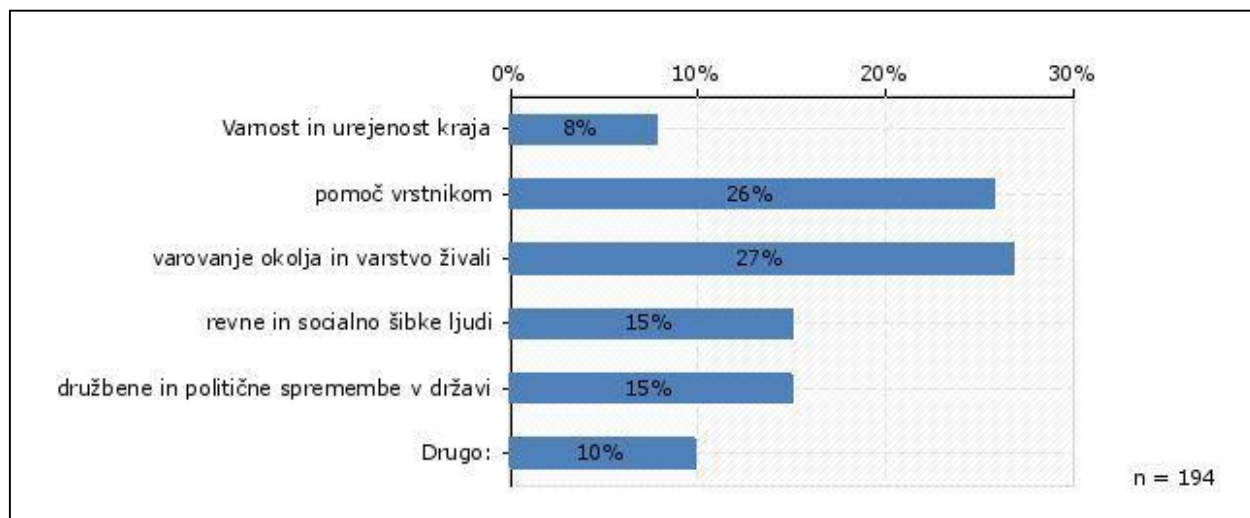
Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z "Da", navedite v kateri?

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da se največ anketirancev, dijakov gimnazije, vključuje v prostovoljne dejavnosti ponujene v okviru gimnazije (cca 16 enot). Sledijo jim prostovoljci v zavetišču za živali (cca. 8 enot). Tem sledijo jim prostovoljci v raznih domovih za ostarele (cca. 7 enot). Enako število enot sva zabeležila tudi pri različnih občasnih oblikah pomoči (sms sporočila, interact itd.). 5 enot pa se vključuje v društva kot so gasilska in taborniška društva. V okviru Zveze prijateljev mladine pa pomagajo 3 enote.

Vprašanje 1b

Za kaj se zavzimate?

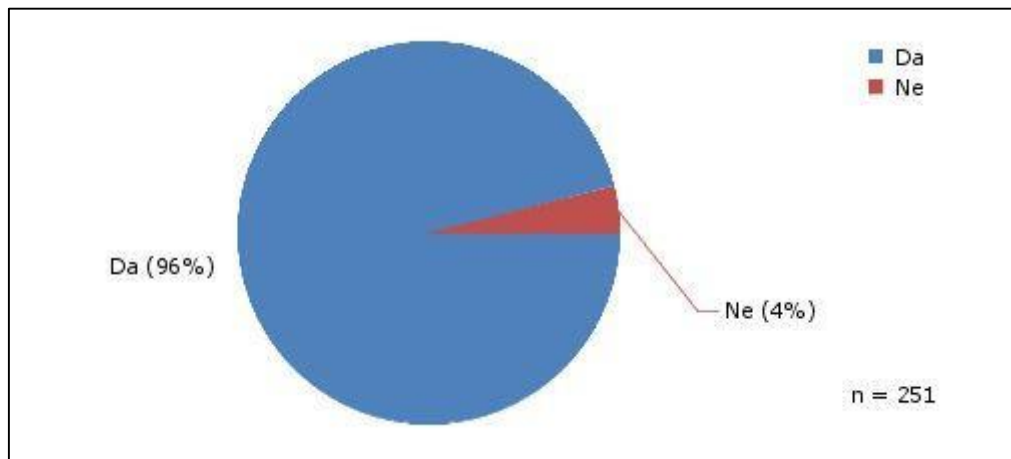
Graf 9, Vprašanje 1b Slovenija

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je največji delež anketirancev zavzema za varstvo okolja in živali (27%), malo manj za pomoč vrstnikom (26%), za revne in socialno šibke ter za družbene in politične spremembe v državi se zavzema enak delež anketirancev (15%), najmanjši delež anketiranih pa se zavzema za varnost in urejenost kraja (8%). 10% anketirancev je odgovorilo z "drugo".

Vprašanje 2

Bi bili pripravjeni sprejeti pomoč, v kolikor bi vas življenjska situacija do tega pripeljala?

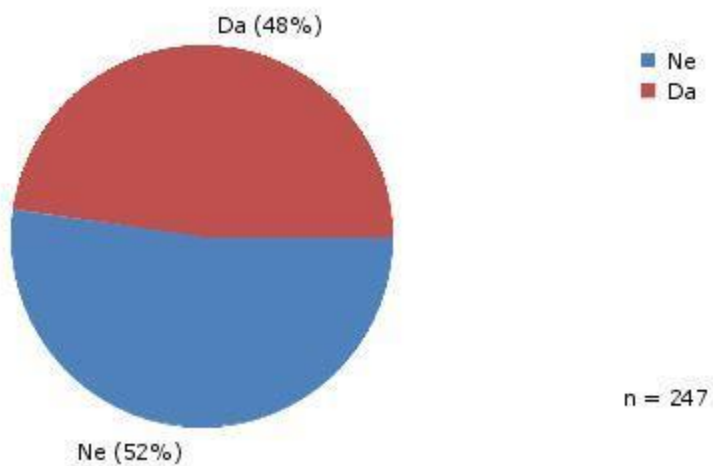
Graf 10, Vprašanje 2 Slovenija

Interpretacija:

96% anketiranih bi v neugodni življenjski situaciji sprejelo pomoč, 4% pa pomoči nebi sprejeli. 4% anketiranih, ki pomoči nebi sprejeli so kot razlog navedli, da bi jih bilo preveč sram ali da so prepričani, da lahko sami poskrbijo zase.

Vprašanje 3

Ali tvoji starši sodelujejo v humanitarni dejavnosti?

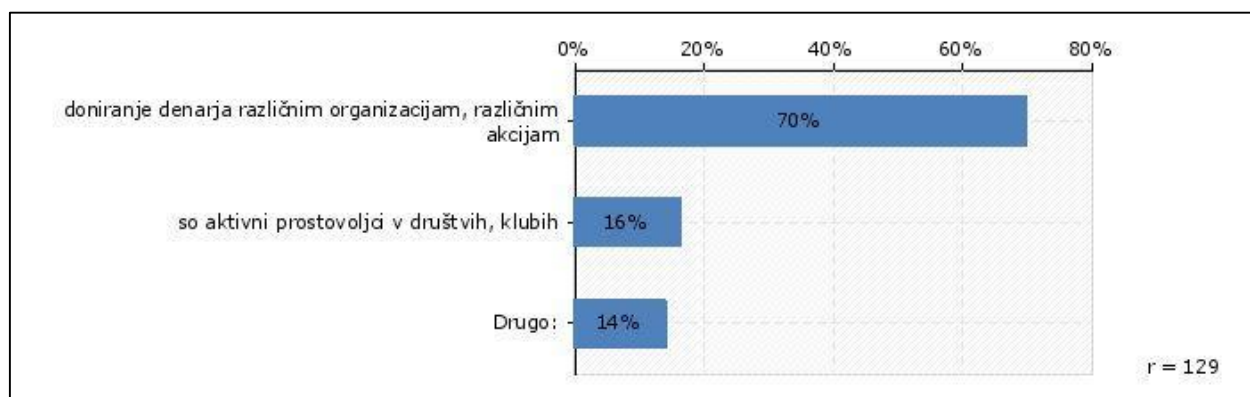
Graf 11, Vprašanje 3 Slovenija

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da starši 48% anketiranih sodelujejo v humanitarnih dejavnostih, medtem ko se starši 52%, v takšnih dejavnostih ne sodelujejo.

Vprašanje 3a

Če si odgovoril z "Da" izberi področje , kjer sodelujejo:

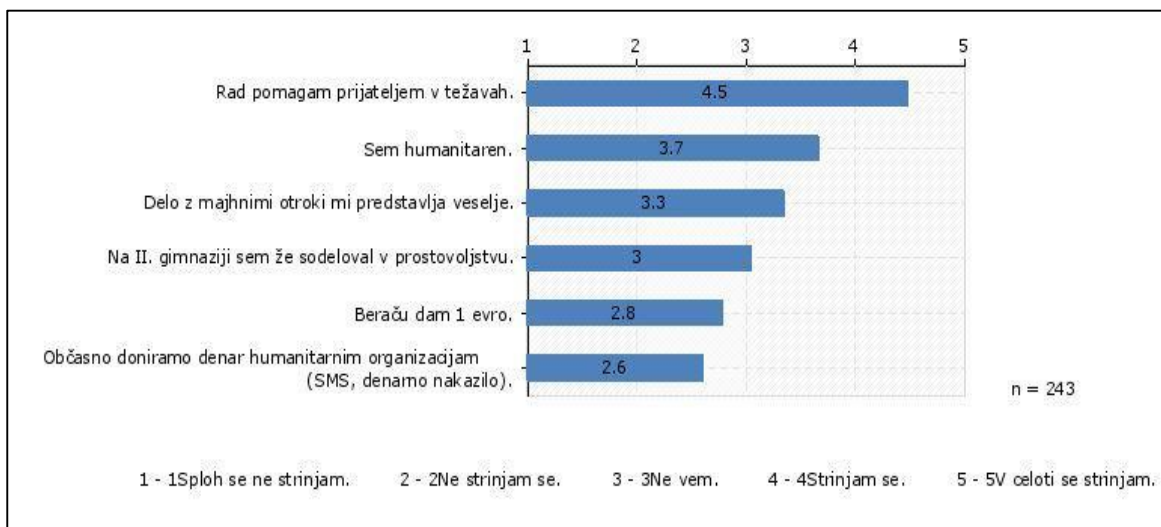
Graf 12, Vprašanje 3a Slovenija

Interpretacija:

Izmed 48% staršev, ki sodelujejo v humanitarnih dejavnostih, jih 70% daruje denar raznim organizacijam, 16% jih je aktivnih v društvih in klubih kot prostovoljci, 14% anketiranih je odgovorilo z "drugo". 14% anketirancev, ki so odgovorili z "drugo" je najpogosteje navajalo krvodajalstvo.

Vprašanje 4

Ali za vas naslednje trditve držijo?

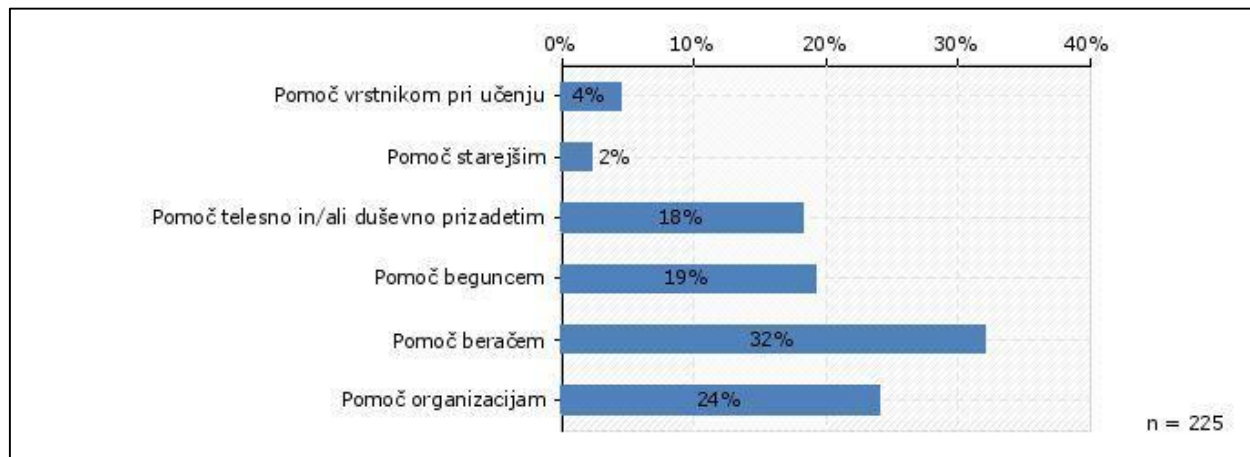
Graf 13, Vprašanje 4 Slovenija

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je povprečna ocena pri pomoči prijateljev enaka 4,5, kar je najvišje, torej je večini anketirancev le-ta najpomembnejša. Pri humanitarnosti je bila povprečna ocena odgovorov enaka 3,7. Pri trditvi, da posamezniku delo z otroki predstavlja veselje pa 3,3. Pri trditvi, da je posameznik že sodeloval v dobrodelnih projektih je bila povprečna ocena 3. Pri trditvi, da damo beraču 1 evro je bila povprečna ocena 2,8. Najnižja povprečna ocena je bila pri trditvi, da darujejo denar humanitarnim organizacijam.

Vprašanje 5

V kateri izmed situacij bi oklevali preden bi pomagali?

Graf 14, Vprašanje 5 Slovenija

Interpretacija:

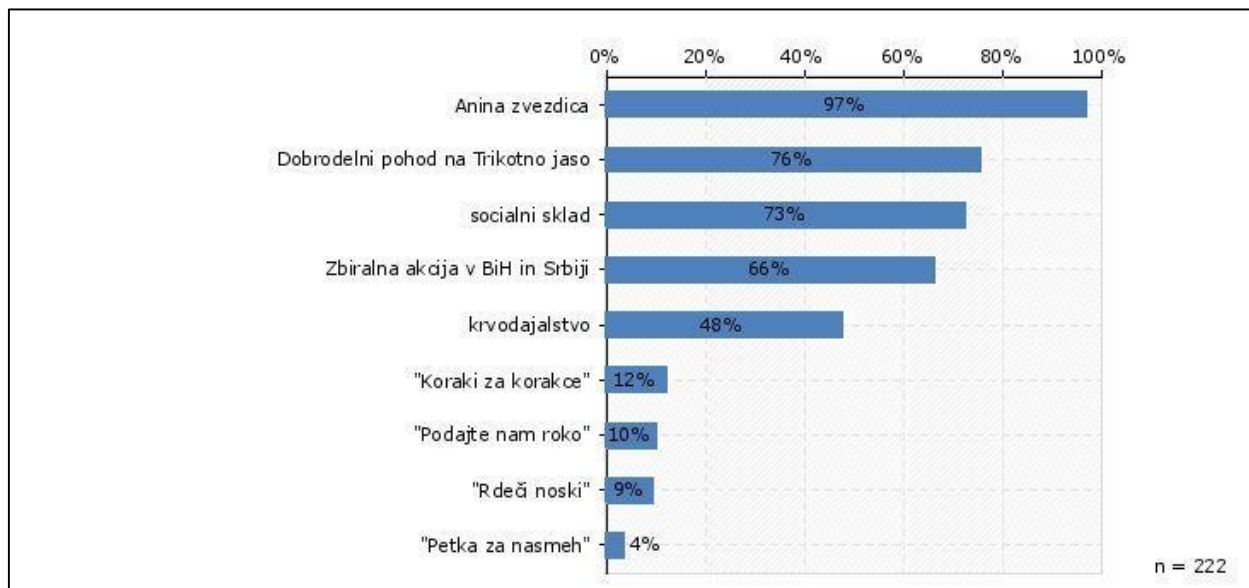
Analiza je pokazala, da bi večina anketiranih oklevala pred pomočjo beračem (32%), 24% bi oklevalo pred pomočjo organizacijam, 19% pred pomočjo beguncem, 18% pred pomočjo telesno in/ali duševno prizadetim, 4% pred pomočjo vrstnikom pri učenju in 2% pred pomočjo starejšim. Pri utemeljevanju je bil najpogostejši pogovor zakaj bi oklevali pri pomoči beračem, da so anketiranci zaskrbljeni, da berači porabljajo denar v slabe namene. Pri pomoči organizacijam bi anketiranci oklevali, saj so zaskrbljeni, da ne vedo za kaj se denar porablja oz. da se posamezniki z njim okoriščajo. Pri pomoči beguncem pa bi oklevali, saj je le-to v večini primerov ilegalno. Pri pomoči vrstnikov pa bi najprej oklevali, ker anketiranci niso usposobljeni za pomoč.

“Primerjava petih indikatorjev (kjer analiziramo delež mladih, ki je »včasih« ali »pogosto« aktiven v navedenih prostovoljnih dejavnostih) pokaže, da je slovenska mladina aktivnejša v štirih oblikah dejavnosti, najpogosteje v dejavnostih vezane na varnost in urejenost kraja, kjer biva respondent (68,6 % mladih), ter za aktivnosti za mladinske interese in mlade (67,2 %). “

(Končno poročilo o rezultatih raziskave Mladina 2010. 2010.)

Vprašanje 6

Kateri izmed dobrodelnih projektov se izvajajo na naši šoli?

Graf 15, Vprašanje 6 Slovenija

Interpretacija:

Najpogostejši odgovor anketiranih je bil "Anina zvezdica", zastopan kar v 97%, "dobrodelni pohod na trikotno jaso" je bil izbran v 76% anket, 73% anket je imelo kot odgovor označeno tudi "socialni sklad", 66% je imelo označeno "zbiralna akcija v BiH in Srbiji", 48% anket je vsebovalo odgovor "krvodajalstvo", 12% je vsebovalo odgovor "Koraki za korakce", 10 % anketiranih je izbralo tudi "Podajte nam roko", 9% jih je označilo tudi "rdeči noski", "petka za nasmeh" pa je bila zastopana v 4% anket.

Vprašanje 7

Navedite, katere humanitarne organizacije poznate. Napišite jih čim več.

Interpretacija:

Največkrat zastopan odgovor je bil Unicef, Karitas in Rdeči Križ. Med redkeje zastopanimi pa so anina zvezdica, koraki za korakce, Amnesty International in ZPM.

Vprašanje 8

Napišite vsaj eno humanitarno organizacijo, ki ima v svetu velik vpliv.

Interpretacija:

Največkrat zastopan odgovor je bil Unicef, Rdeči Križ in Karitas. Anketiranci pa so navajali tudi greenpeace, amnesty international, peta in unesco⁷.

Vprašanje 9

Napišite državo/e, za katere menite, da imajo humanitarne organizacije velik vpliv (npr. pomagajo ljudem)

.

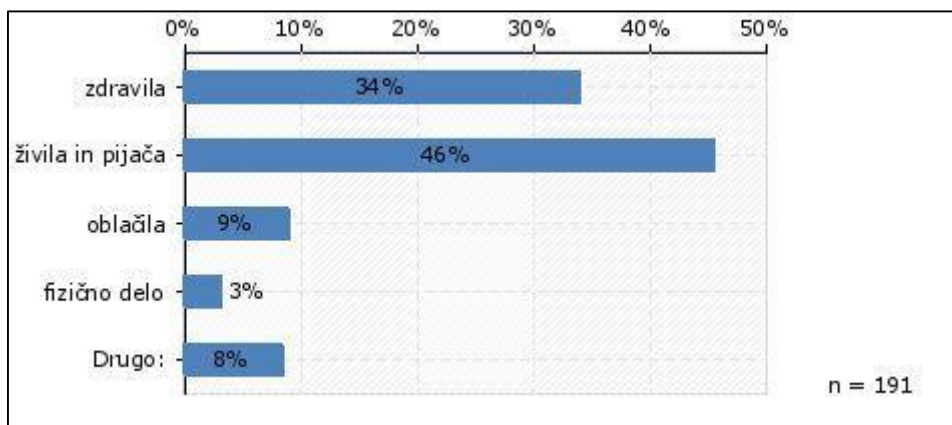
Interpretacija:

Analiza je pokazala, da je najpogosteje zastopan odgovor v smislu Afrika, Afriške države, sledi Bližnji vzhod, nato Azijske države, v manjšem obsegu pa se pojavljajo nekatere evropske države (BIH, Srbija).

⁷ Nesmiselnih odgovorov nisva upoštevala.

Vprašanje 9a

Kakšne dobrine nudijo humanitarne organizacije v teh državah najpogosteje?

Graf 16, Vprašanje 9a Slovenija

Interpretacija:

Analiza je pokazala, da največji delež anketirancev (46%) meni, da pri pomoči humanitarnih organizacij prevladuje pomoč v obliki živil in pijače. Nekoliko manj (34%) jim meni, da prevladujejo zdravila. 9% jih meni, da prevladuje pomoč v obliki oblačil, 3% menijo, da v obliki fizičnega dela. 8% anketirancev je izbralo možnost "Drugo".

Med 8% anketiranih, ki so izbrali drugo, so odgovarjali z "vse naštetu", misleč Živila in pijača, zdravila, oblačila in fizično delo. Pojavil pa se je tudi odgovor "denar".

Vprašanje 10

Kateri svetovni problem se ti zdi tako pomemben, da bi mu morale humanitarne organizacije nameniti največ pozornosti in finančnih sredstev?

Interpretacija:

Analiza je ugotovila, da za anketirance največji problem predstavlja lakota in žeja, torej v smisli pomanjkanja hrane in vode, kot drugi največji problem pa navajajo premalo izobrazbo, tem odgovorom nato dokaj izenačeno sledijo korupcija, prenaseljenost in okoljski problemi.

2.5 Razprava

2.5.1 Preverjanje hipotez

H1: Večina dijakov gimnazije je seznanjena z načini pomoči ter dobrodelnimi projekti, v katerih sodeluje šola.

Hipotezo sva potrdila s vprašanjem 6 in s pomočjo rezultatov ankete ugotovila, da je ozaveščenost dijakov gimnazije o dobrodelnih projektih v katere je le-ta vključena zelo visoka. Analiza je namreč pokazala, da so bili prvi štiri resnični odgovori tudi najpogosteje podani s strani anketirancev. Vprašanje sva namreč zastavila kot mešanico 9 možnih odgovorov, pri čemer so bili 4 pravilni, 5 pa nepravilnih. Za 4 pravilnimi je bil najpogosteje zastopan neresničen podatek "Krvodajalstvo". Pogostost odgovora naju je nekoliko presenetila, glede na dejstvo, da lahko posameznik daruje svojo kri šele s polnoletnostjo.

H2: Dijaki, ki izhajajo iz ekonomsko dobro preskrbljenih družin, se pogosteje udeležujejo humanitarnih akcij kot dijaki iz socialno šibkejših družin.

Hipotezo sva preverjala s vprašanjem 1, vendar pri tem upoštevala odvisnost od ekonomskega položaja družine. Izkazalo se je, da je glede na ekonomski položaj družine z "Da" odgovorilo 51% tistih, ki shajajo brez težav, 38% tistih, ki shajajo z majhnimi težavami, 8% tistih, ki so zelo dobro preskrbljeni in 3% tistih z velikimi težavami. 45% tistih, ki so odgovorili z "Ne" shaja brez težav, 44% z malimi težavami, 8% z lahkoto preskrbljenih in 3% z velikimi težavami. Izkazalo se je, da se v humanitarne akcije in prostovoljstvo pogosteje vključujejo tisti anketiranci iz ekonomsko preskrbljenih družin, kar potrjuje najino hipotezo.

H3: *Med dijaki 3. in 4. letnikov je več prostovoljcev kot med dijaki 1. in 2. letnikov.*

Hipotezo sva preverjala s vprašanjem 1, pri čemer sva upoštevala odvisnost od starostne skupine anketirancev. Pri čemer je v skupini anketirancev, ki so odgovorili z "Da" 25% 1. letnikov, 36% 2. letnikov in 26% 3. letnikov, 13% pa je 4 letnikov. Izkazalo se je, da je bila hipoteza napačna, v prostovoljstvo in humanitarne akcije se v večjem obsegu vključujejo dijaki 1. in 2. letnikov.

H4: *Med dijakinjami je več prostovoljk kot med dijaki.*

Hipotezo sva preverjala s vprašanjem 1, pri čemer sva upoštevala odvisnost od spola. 21% anketirancev, ki so odgovorili z "Da" je moških 79% pa žensk. Rezultat torej podpira hipotezo, saj je med udeleženci prostovoljnih dejavnosti več žensk oz. dijakinj.

H5: *Med dijaki prostovoljci je več tistih, katerih starši so humanitarno dejavni kot med dijaki neprostovoljci.*

Med tistimi, katerih starši sodelujejo v humanitarnih dejavnostih je 57% takšnih katerih starši sodelujejo v prostovoljstvu in 43% takšnih, katerih starši ne sodelujejo v prostovoljstvu. Izkazalo se je, da so humanitarno dejavnejši, tisti katerih starši sodelujejo v humanitarnih organizacijah, torej je hipoteza pravilna.

H6: *Najbolj propagirana humanitarna organizacija v okolju dijakov gimnazije je UNICEF.*

Hipotezo sva preverjala s vprašanjem 8, pri čemer so se je največkrat pojavil odgovor Unicef, nekajkrat pa sta se pojavila odgovora Karitas in Rdeči križ. Z vprašanjem sva torej potrdila hipotezo, saj je bil največkrat zastopan odgovor "UNICEF".

H7: Organizacije v Ugandi redno obiskujejo šole in izvajajo dobrodelne akcije.

Analiza je pokazala, da je večina vprašanih, kar 70,3% odgovorila z "Da", preostalih 29,7% pa z "Ne", kar je potrdilo najino hipotezo.

H8: Humanitarne organizacije so v veliki meri prisotne v življenju mladostnikov ter so mladim poznane.

Hipotezo sva preverjala s vprašanji 1 in 2. Analiza je pokazala, da je 80% vprašanih seznanjenih s humanitarnimi organizacijami, torej je večina učencev seznanjena z omenjenimi organizacijami, preostalih 20% pa za našete organizacije (Rdeči Križ, Karitas in Unicef) še ni slišalo. Prav tako je analiza pokazala, da je 20,7% vseh vprašanih odgovorilo, da organizacije nudijo pomoč vsem, 69,8% je odgovorilo, da pomagajo tistim, ki pomoč potrebujejo, medtem ko je oba odgovora izbralo 9,4% anketirancev. Dijaki menijo, da organizacije v vsakem primeru komu pomagajo, saj odgovore nikomur ni izbral nihče. Hipoteza je bila na podlagi pridobljenih odgovorov potrjena.

H9: Dijaki gimnazije so seznanjeni z oblikami pomoči, ki jih nudijo humanitarne organizacije v Ugandi.

Analiza je pokazala, da je 46% anketirancev odgovorilo, da organizacije nudijo pomoč v obliki živil in pijače, kar se ujema s 43,3% anketirancev v Ugandi, ki so na enako vprašanje v 43,3% navedli odgovor materialne dobrine, kar je v smislu odgovorov na gimnaziji. Izkazalo se je torej, da so dijaki na gimnaziji seznanjeni z oblikami pomoči, ki jih nudijo humanitarne organizacije v Ugandi, kar potrjuje najino hipotezo.

H10: Najpogostejše področje prostovoljstva v katerega se vključujejo dijaki gimnazije je pomoč vrstnikom in okoljevarstveni problemi.

Analiza je pokazala, da je največji delež anketirancev iz vzorca na gimnaziji zavzema za varstvo okolja in živali (27%), malo manj za pomoč vrstnikom (26%), kar je v skladu z rezultati Mladine 2010, kjer je navedeno sledeče:

“Primerjava petih indikatorjev (kjer analiziramo delež mladih, ki je »včasih« ali »pogosto« aktiven v navedenih prostovoljnih dejavnostih) pokaže, da je slovenska mladina aktivnejša v štirih oblikah dejavnosti, najpogosteje v dejavnostih vezane na varnost in urejenost kraja, kjer biva respondent (68,6 % mladih), ter za aktivnosti za mladinske interese in mlade (67,2 %). “

(Končno poročilo o rezultatih raziskave Mladina 2010. 2010.)

V skladu s temi izsledki sva najino hipotezo potrdila in ugotovila, da lahko rezultate Mladine 2010 posplošimo na populacijo gimnazije.

2.6 Zaključek

Humanitarnost je in bo še v prihodnje predstavljala ideal moderne družbe v kateri, se globalno pojavlja vedno več obubožanih in pomoči potrebnih. Vendar pa je odvisno od nas ali bomo k tem ljudem pristopili in jim kot zreli posamezniki ponudili pomoč, ali pa se bomo ravnali po pravilih anonimnosti ter zgolj sledili svojim interesom brez ozira na druge. Vsekakor bo humanitarnost in prostovoljstvo v ljudeh odločalo o usodi prihodnjih modernih kakor tudi tradicionalnih družb. V vlogi krojačev te usode pa se bodo pojavili današnji mladi.

Pred izvedbo praktičnega dela raziskovalne naloge sva si postavila cilje, ki sva jih želela na koncu doseči. Po pregledu javnih študij ter raziskav kot so Mladina 2010, se nama je postavilo vprašanje ali lahko dobljene rezultate posplošimo tudi na mladinsko populacijo na gimnaziji Maribor, zato sva z nizom vzporednih vprašanj preverila te ugotovitve in jih nato primerjala z rezultati evropskih študij. Zanimalo naju je kako je vključenost mladih na gimnaziji Maribor odvisna od spola, ekonomskega položaja družine, starostne skupine, okolja v katerem živijo (mesto, podeželje, predmestje) ter vključenosti starševske generacije v prostovoljstvo. Preverila sva tudi ozaveščenost mladih o humanitarnih akcijah in projektih, ki se odvijajo v njihovem okolju ter preverila tudi ozaveščenost naše generacije z oblikami pomoči, ko jo humanitarne organizacije nudijo s vzporednim vprašalnikom, narejenim v Ugandi kot predstavnici države "Tretjega sveta". Zanimalo pa naju je tudi v katero področje prostovoljstva se mladi na gimnaziji najpogosteje vključujejo, pri čemer sva ugotovila, da se mladi najbolj vključujejo v prostovoljne dejavnosti s področja pomoči vrstnikov, ter varovanje okolja, kar je v skladu z rezultati analize Mladine 2010.

"Primerjava petih indikatorjev (kjer analiziramo delež mladih, ki je »včasih« ali »pogosto« aktiven v navedenih prostovoljnih dejavnostih) pokaže, da je slovenska mladina aktivnejša v štirih oblikah dejavnosti, najpogosteje v dejavnostih vezane na varnost in urejenost kraja, kjer biva respondent (68,6 % mladih), ter za aktivnosti za mladinske interese in mlade (67,2 %)."

(Končno poročilo o rezultatih raziskave Mladina 2010. 2010.)

Pri zaključku praktičnega dela raziskovalne naloge sva ugotovila, da se v prostovoljstvo bolj vključujejo dijakinje, kakor dijaki. S prostovoljstvom pogosteje ukvarjajo tisti z boljšim ekonomskim statusom v družini, ter spadajo v mlajšo starostno skupino, torej I. in II. letniki. Zanimivo pa je, da je vključevanje v prostovoljstvo neodvisno od okolja v katerem mladi živijo. Večina mladih, ki sodelujejo v prostovoljstvu pa živi v družini v kateri je tudi starševska generacija vključena v prostovoljstvo ali humanitarnost. Ozaveščenost sva preverjala s pomočjo vprašanja v katerem so morali anketiranci izbrati pravilen odgovor, torej dobrodelni projekti, ki se je v resnici izvajal na gimnaziji, pri čemer so bili preostali odgovori napačni. Ugotovila sva, da je ozaveščenost o humanitarnih projektih med dijaki gimnazije zelo visoka. S pomočjo vzporednega vprašalnika v Ugandi pa sva ugotovila, da se pričakovanja mladih o ponujeni pomoči revnem svetu ujemajo z dejanskim stanjem. Ugotovila, sva tudi, da se mladi na gimnaziji vključujejo v prostovoljstvo povezano s pomočjo vrstnikom.

Če bi povzela najine ugotovitve, bi rekla, da sva zastavljene cilje dosegla, saj sva z ustreznimi raziskovalnimi metodami odgovorila na nama odprta vprašanja.

Humanitarna dejavnost je moralna obveza in osnovni pokazatelj, kako pomembna je solidarnost vseh ljudi do tistih v stiski. V svetu, kjer so naravne nesreče vse pogostejše in resnejše ter kjer ljudje še vedno trpijo zaradi konfliktov, kar najbolj prizadene najrevnejše ljudi, morajo ljudje delovati skupaj in zagotoviti učinkovito dostavo pomoči žrtvam v humanitarni krizi in tako zmanjšati njihovo ranljivost.

2.7 Viri in literatura

2.7.1 Literatura

- Končno poročilo o rezultatih raziskave Mladina 2010. 2010. [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/novice/Tiskovka/Mladina_2010_Koncno_porocilo.pdf [Uporabljeno: 7.1.2015]
- The UN Refugee Agency v Sloveniji. 2001. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.unhcr-centraleurope.org/si/o-nas/unhcr-jevi-dogodki/posebni-dogodki.html> [Uporabljeno: 10.12.2014]
- Republika Slovenija: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: Sodelovanje z nevladnimi organizacijami. 2015. [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/programi_socialnega_varstva/sociala_nvo/ [Uporabljeno: 10.12.2014]
- Skupaj močnejši: ozn in vloga Slovenije v njej za učence in učitelje zadnjega triletnja oš: Humanitarna pomoč. 2015 [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.skupaj-mocnej.si/poglavje/humanitarna-pomoc/> [Uporabljeno: 9.12.2014]
- Amnesty international SLO. 2013. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.amnesty.si/kdo-smo.html> [Uporabljeno: 11.12.2014]
- Karitas: Identiteta karitas. 2015. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.karitas.si/o-karitas/> [Uporabljeno: 8.12.2014]

- Zveza prijateljev mladine Slovenije: Humanitarna dejavnost. 2014. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.zpms.si/programi/humanitarna-dejavnost/> [Uporabljeno: 8.12.2014]
- Uganda online website directory. 2015. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://ugandaonline.net/ngos> [Uporabljeno: 11.12.2014]
- GULU WALK. 2005. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.guluwalk.com/> [Uporabljeno: 12.12.2014]
- Development network of indigenous Voluntary Associations (DENIVA). 2012. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.deniva.or.ug/about-deniva/> [Uporabljeno: 10.12.2014]
- Higher Education Finance and Cost-Sharing in Uganda. 2006. [elektronski vir] Dostopno na URL: http://gse.buffalo.edu/org/inthigheredfinance/files/Country_Profiles/Africa/Uganda.pdf [Uporabljeno: 9.12.2014]
- Classbase: Education system in Uganda. 2012. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.classbase.com/countries/Uganda/Education-System> [Uporabljeno: 11.12.2014]
- Poročilo javnomnenjske raziskave: odnos Slovencev do prostovoljstva. 2010. [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.prostovoljstvo.org/resources/files/pdf/publikacije/Raziskava_SF_prostovoljstvo_koncno_porocilo.pdf [Uporabljeno: 30.1.2015]
- Republika Slovenija: arhivsko spletno mesto: prostovoljstvo v Sloveniji. 2014. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.arhiv.evropa.ukom.gov.si/si/vsebina/novice/aktualne->

[teme/2010/evropsko-leto-prostovoljstva/prostovoljstvo-v-sloveniji/](#) [Uporabljeno: 23.1.2015]

- AidChild Uganda. 2012. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://aidchild.org/> [Uporabljeno:13.12.2014]
- AIDS Information center. 2013. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.aicug.org/index.php?lang=en> [Uporabljeno: 12.12.2014]
- Sporočilo komisije evropskemu parlamentu in svetu: K evropskemu soglasju glede humanitarne pomoči. 2007. [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com_%282007%290317_/com_com%282007%290317_sl.pdf [Uporabljeno: 23.1.2015]
- Mladina: Humanitarni bankirji. 2002. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.mladina.si/92373/humanitarni-bankirji/> [Uporabljeno: 8.12.2014]
- Slovenska Filantropija. 2014. [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.filantropija.org/> [Uporabljeno: 8.12.2014]
- KOMPAS: priročnik za učenje mladih o človekovih pravicah. Ljubljana: DZS, 2005

2.7.2 Slike

- Slika 1, Dan humanitarnosti [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://stjohneyehospital.files.wordpress.com/2011/08/whd5.jpg> [Uporabljeno: 2.5.2015]
- Slika 2, humanitarna akcija zbiranja zamaškov [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.cnvos.info/UserFiles/Image/cNVOs_info/Untitled-2.png [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 3, Akcija "Očistimo Slovenijo" [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://files.lifestylenatural.com/pool/ar/article-big-1268053166ocistimo-1332158457.jpg> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 4, Nevladne organizacije [elektronski vir] Dostopno na URL: http://ngogateway.com/wp-content/uploads/2013/12/ngo_logo.jpg [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 5, Dejavnosti NVO [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.rozaje.me/wp-content/uploads/2012/05/NVO2.jpg> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 6, Evropska komisija za humanitarno pomoč in civilno pravo [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.sos112.si/slo/download.php?id=18898> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 7, Rdeči Križ Slovenije [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.ljubno.si/sites/default/files/images/rdeci_kriz.png [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 8, Amnesty International [elektronski vir] Dostopno na URL: https://pbs.twimg.com/profile_images/503277927912329216/niWJ1nYD.jpeg [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 9, Slovenska Karitas [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.exodus.si/files/fiko.jpg> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 10, Zveza prijateljev maldine [elektronski vir] Dostopno na URL: <https://lh5.googleusercontent.com/-ltbEqZu2sb0/AAAAAAAAAAI/AAAAAAAAAJg/T0nvzbSaTHM/photo.jpg> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 11, Slovenska Filantropija [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.mladi-sentjur.si/f/pics/Mladinski-podjetniski-inkubator/Slovenska-filantropija---logo_b.jpg [Uporabljeno: 5.2.2015]

- Slika 12, GULU WALK [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.guluwalk.com/guluwalk.jpg> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 13, DENIVA [elektronski vir] Dostopno na URL: https://pbs.twimg.com/profile_images/1271315410/Deniva_logo.png [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 14, AidChild Uganda [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://aidchild.org/wp-content/uploads/2012/10/AidChildRedFinal.png> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 15, AIDS information center Uganda [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://africacapacityalliance.org/wp-content/uploads/2014/02/aichouse.png> [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 16, Mbarara University of Science and Technology [elektronski vir] Dostopno na URL: http://www.kellogg.northwestern.edu/research/ghi/partners/images/mbarara_logo%20.jpg [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 17, trend terciarnega vpisa [elektronski vir] Dostopno na URL: http://gse.buffalo.edu/org/inthigheredfinance/files/Country_Profiles/Africa/Uganda.pdf [Uporabljeno: 5.2.2015]
- Slika 18, osnovna šola v Ugandi [elektronski vir] Dostopno na URL: <http://www.co-op.ac.uk/wp-content/uploads/2011/12/uganda-4.jpg> [Uporabljeno: 5.2.2015]

2.8 Družbena odgovornost

Meniva, da najina raziskovalna naloga pripomore k spoštovanju človekovih pravic, hkrati pa odpira pomembno etično vprašanje ali naj posameznik v moderni družbi humanitarnost sprejme kot stigmo ali kot vrednoto. Najina raziskovalna naloga posameznika usmerja k vrednoti, saj meniva, da bo v prihodnosti družba lahko preživela le na vrednotah uvidevnosti, solidarnosti ter pomoči drugim, saj smo dandanes priča vse večji diferenciaciji in kompleksnosti družbe ter posledično nastanku večjega števila ljudi z različnimi ter pogosto nasprotnimi interesi. Vrednote uvidevnosti ter solidarnosti pa hkrati vplivajo na večjo enakopravnost, ter s tem ohranjanju socialnega in pravnega miru v družbi.

